

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Yritysjuridiikka

Sari Joronen

Kannattavuuden vertailua kolmessa maapalvelu- yrityksessä tilinpäätösanalyysien avulla

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä

Sari Joronen

Kannattavuuden vertailua kolmessa maapalveluyrityksessä tilinpäätösanalyysin avulla, 53 sivua, 4 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Yritysjuridiikka

Opinnäytetyö 2015

Ohjaaja: lehtori Saara Heikkonen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on vertailla kolmea Suomessa toimivan maa-
huolintayrityksen taloudellista tilaa tilinpäätösanalyysien avulla. Yritysten tilin-
päätöstietoja tutkittiin vuosilta 2010–2013. Tilinpäätöstiedoista laskettiin tunnus-
lukuja kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta.

Tutkimuksessa käytettiin laadullista tutkimusmenetelmää, mutta siinä oli myös
piirteitä määrällisestä tutkimusmenetelmästä. Teoriaosuudessa käsiteltiin kir-
janpitoa, tilinpäätöstä ja tilinpäätösanalyysiä. Lähteinä teoriaosassa käytettiin
kirjallisuutta, lakeja ja internetiä. Empiriaosuudessa aineisto kerättiin tilinpäätök-
sistä, laskettiin tunnuslukuja ja tulkittiin yritysten taloudellista tilaa saatujen tun-
nuslukuanalyysien perusteella. Yritysten taloudellista tilaa verrattiin omaan kehi-
tykseen tarkasteluaikana sekä toisiin tarkasteltaviin yrityksiin. Tutkimus tehtiin
salaisena, joten yrityksistä käytetään kirjaimia X, Y ja Z.

Tutkimuksessa saatiin selville, että yritysten kannattavuudet ja taloudelliset tilat
eroavat toisistaan. X:n kannattavuus on laskenut, mutta se tuottaa voittoa ja sen
taloudellinen tila on vakaa. Y tuottaa tappiota, ja sen olisi saatava toiminta kan-
nattavaksi lähiaikoina, sillä muuten toimintaa ei kannata enää jatkaa. Z on hyvin
tappiollinen ja sen tulisi tehdä isoja muutoksia saadakseen toiminta kannatta-
vaksi.

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus,
maahuolinta

Abstract

Sari Joronen

Profitability in three ground handling companies according to financial statement analysis, 53 pages, 4 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Business Law

Bachelor's Thesis 2015

Instructor: Mrs Saara Heikkonen, Senior Lecturer

The main purpose of this study was to look closer into the economic situation in three ground handling companies in Finland. The study was conducted by calculating key figures from each company's financial statements from 2010 to 2013. Key figures were calculated for profitability, liquidity and solvency.

The thesis was a qualitative case study but had also some features of quantitative study. The theory part consists of information about accounting, financial statements and financial statement analysis. The empirical section consists of analysis of the companies' financial statements from four consecutive years.

The results of the study show that profitability varies in each company and they have different financial situations. X's profitability has decreased over the years but it still remains profitable. Its liquidity and solidity are good. Y has lost profitability over the years and it should adapt functions to combat the decreased turnover. Z does not make a profit and it should consider ways to improve its functions in order to make profit.

Keywords: financial statement analysis, profitability, liquidity, solvency, ground handling

Sisällys

1	Johdanto.....	5
1.1	Tutkimuksen tarkoitus.....	8
1.2	Tutkimuksen rakenne ja tutkimusmenetelmä.....	8
2	Kirjanpito ja tilinpäätös.....	9
2.1	Tuloslaskelma.....	12
2.2	Tase.....	15
2.3	Rahoituslaskelma.....	16
2.4	Liitetiedot.....	17
2.5	Toimintakertomus.....	18
3	Tilinpäätösanalyysi.....	19
3.1	Tunnusluvut.....	21
3.2	Oikaisut.....	22
4	Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut.....	24
4.1	Kannattavuus.....	24
4.1.1	Liiketulosprosentti.....	25
4.1.2	Nettotulosprosentti.....	26
4.1.3	Kokonaistulosprosentti.....	26
4.1.4	Käyttökateprosentti.....	27
4.1.5	Oman pääoman tuottoprosentti (ROE).....	27
4.1.6	Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI).....	27
4.2	Vakavaraisuus.....	28
4.2.1	Omavaraisuusaste.....	29
4.2.2	Suhteellinen velkaantuneisuus.....	29
4.3	Maksuvalmius.....	30
4.3.1	Quick ratio (happotesti).....	30
4.3.2	Rahoitustulosprosentti.....	31
5	Yritykset ja yritysten tilinpäätösanalyysit.....	32
5.1	Kannattavuuden tunnusluvut.....	32
5.2	Vakavaraisuus.....	40
5.3	Maksuvalmius.....	42
6	Johtopäätökset.....	44
7	Yhteenveto.....	49
	Kaavat.....	51
	Kuviot.....	51
	Taulukot.....	51
	Lähteet.....	52

Liitteet

- Liite 1 Virallisen tuloslaskelman kaava
- Liite 2 Oikaistun tuloslaskelman kaava
- Liite 3 Virallisen taselaskelman kaava
- Liite 4 Oikaistun taseen kaava

1 Johdanto

Suomessa on 26 lentoasemaa. Näistä valtio-omisteinen Finavia ylläpitää 24:ää ja kaksi on yksityisiä (Mikkeli ja Seinäjoki). Lentokentät tarjoavat palvelujaan sekä matkustajille että lentoyhtiöille ja kentillä on useita erilaisia palveluntuottajia. Yksi palveluntuottajien ryhmä on lentoyhtiöiden maahuolintapalveluja tarjoavat yritykset. Maahuolintatehtäviä ovat muun muassa lähtöselvitys- ja tulopalvelut, laukkujen käsittely, jäänpoisto, matkustajien kuljetus koneelle, siivous, ilma-aluksen käynnistysapu ja tankkaus. Ennen oli yleistä, että lentoyhtiöt huolehtivat kaikki palvelut itse, mutta kilpailun kiristyessä ja säästöjä haettaessa, lentoyhtiöt ulkoistivat maahuolintatöitä. Helsingin lentokentällä toimijoita on useita ja kilpailu on kovaa, koska Helsinki ylivoimaisesti Suomen vilkkain lentokenttä. Maakuntakentillä puolestaan tarjontaa ei ole paljon, koska liikenne on melko vähäistä, ja haasteena on harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa melko pienillä markkinoilla.

Maahuolintapalvelu vaatii yritykseltä erityiskalustoa ja henkilöstöltä useita eri pätevyksiä. Lentoyhtiöt tekevät sopimuksen maahuolintayhtiön kanssa yleensä vähintään kahdeksi vuodeksi. Mikäli lentoyhtiö kilpailutuksen jälkeen valitsee yhteistyökumppaniksi toisen yrityksen, saattaa se vaikuttaa ratkaisevasti yrityksen toimintakykyyn. Sopimuksen hävinnyt yritys joutuu sopeuttamaan toimintaansa esimerkiksi myymällä kalustoa ja irtisanomalla henkilöstöä. Toisaalta sopimuksen saanut joutuu palkkaamaan lisää henkilökuntaa ja hankkimaan lisää kalustoa. Ilmailussa puhutaan kesä- ja talvikaudesta. Kesäkausi alkaa maaliskuun lopussa ja päättyy lokakuun lopussa, talvikausi alkaa lokakuun lopussa kestäen maaliskuun loppuun. Lentoyhtiöt julkaisevat aikataulut näille kausille yleensä noin puoli vuotta ennen kauden alkua. Lentoyhtiöt reagoivat nopeasti kysynnän muutoksiin ja tekevät nopeita päätöksiä reittien ja aikataulujen muutoksista. Lentoyhtiöiden taloudellinen ahdinko ja reittien karsiminen vaikuttavat suoraan maahuolintayritysten toimintaan.

Suomi on verrattain kaukana Euroopan näkökulmasta katsottuna. Suomeen lentäminen maksaa ja vie enemmän aikaa kuin Keski-Euroopan väliset lennot. Suomessa ei myöskään ole lentokenttien lähisäteellä miljoonia ihmisiä kuten useassa Euroopan kaupungissa. Tämän vuoksi uusien lentoyhtiöiden saaminen ja uusien lentoreittien avaaminen on melko haasteellista. Lisäksi Suomen talvi

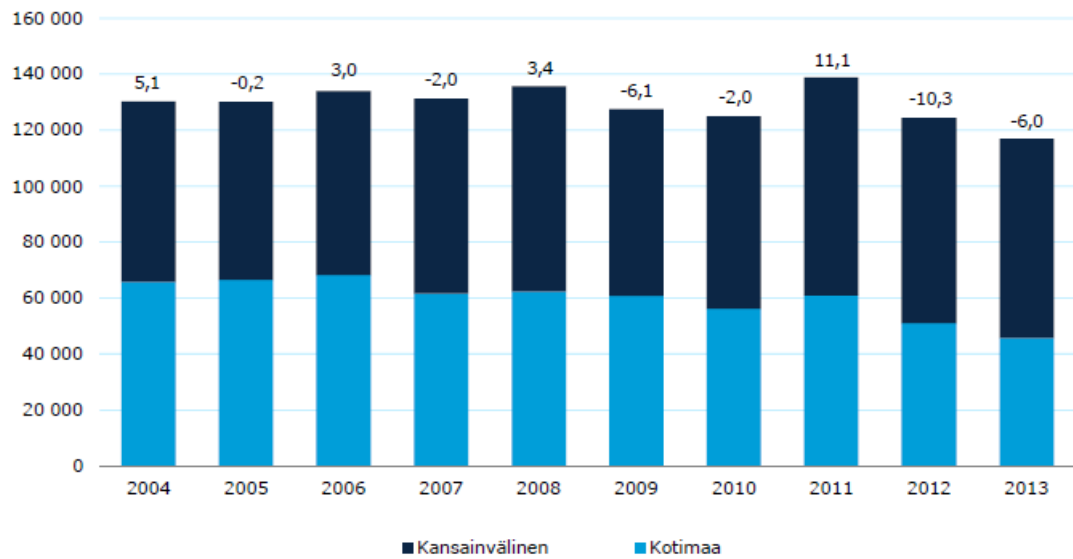
asettaa kiitotien kunnossapidolle ja lentokoneen huollolle erityisvaatimuksia. Talvella koneelle täytyy usein tehdä jäänpoisto tai jäänesto ennen ilmaan nousua. Tämä kustannus nostaa suoraan lentoyhtiön palvelusta maksamaa hintaa ja voi olla huomattava osuus kokonaishinnasta.

Ala on palvelukeskeinen ja henkilöstökustannusten osuus liikevaihdosta on suuri, yleensä 60–80 %. Henkilöstöllä täytyy olla sääntömääräiset koulutukset kunnossa. Osa koulutuksista täytyy järjestä vuosittain (esimerkiksi jäänpoisto) ja osa kahden–kolmen vuoden välein. Lentoyhtiöt tekevät tarkastuksia, eli niin sanottuja auditeja, maahuolintayhtiöille, joissa tarkastetaan muun muassa henkilöstön pätevyydet, toimintatavat ja seurataan, että yritys toimii lentoyhtiön antamien ohjeiden mukaan. Maahuolintayhtiön tarvitsemaa kalustoa ovat muun muassa lentokoneen portaat, vetolaitteet (esimerkiksi matkalaukkujen kuljettamiseen), maavirtalaitteet, matkatavarakuljetushihnat, jäänpoistoautot ja niin kutsutut push-backit eli lentokoneen työntämiseen tarvittavat kuljetusautot. Näistä laitteista osa ostetaan omaan omistukseen ja osa liisataan. Kun maahuolintayhtiö hinnoittelee palvelua lentoyhtiölle, sen on huomioitava hinnassa henkilöstökustannukset, laitekustannukset, huoltokustannukset ja henkilöstön jatkuvaan koulutukseen tarvittavat kustannukset. Hinta annetaan yleensä laskeutumisten mukaan, ei matkustajamäärien mukaan.

Kuviosta 1 voidaan nähdä ilma-alusten laskeutumiset Finavian lentoasemilla vuosina 2004–2013. Suurin laskeutumisten määrä on ollut vuonna 2011, lähes 140 000 laskeutumista ja lisäystä edelliseen vuoteen on ollut yli 11 %. Vuonna 2012 laskeutumiset ovat vähentyneet yli 10 %, ja trendi on jatkunut vuonna 2013, jolloin laskua on ollut vielä 6 %. Matkustajamäärät eivät kuitenkaan ole laskeneet samassa suhteessa, kuten kuviosta 2 nähdään. Vuonna 2011 matkustajamäärät ovat kasvaneet 16 % ja vielä seuraavana vuonna 0,5 %. Määrä on laskenut kokonaisuudessaan 0,9 % vuonna 2013, mutta kotimaan matkustajamäärän lasku on ollut suurempi.

Liikenneilmailun laskeutumiset Finavian lentoasemilla

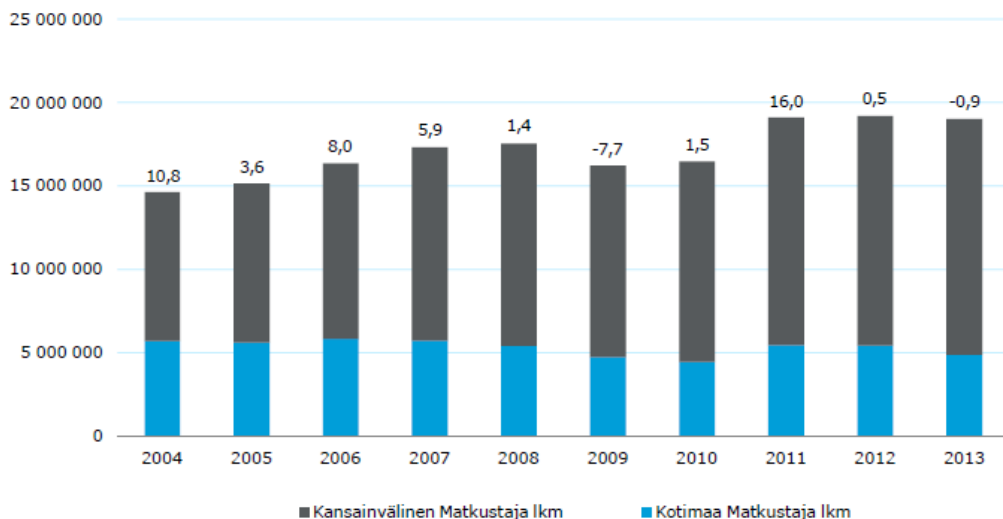
Commercial aviation number of landings at Finavia airports

Kuvio 1. Liikenneilmailun laskeutumiset Finavian lentoasemilla (Finavia)

Matkustajaliikenne 2013

Passenger traffic

Kuvio 2. Matkustajaliikenne 2013. (Finavia)

1.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia kolmen maahuolintayhtiön taloudellisia toimintaedellytyksiä vuosina 2010-2013 tilinpäätösanalyysien avulla. Tutkimuksen pääkysymyksenä on: Mikä on yritysten taloudellinen tila? Alakysymyksinä ovat onko yritysten toiminta kannattavaa ja miten taloudellinen tila on kehittynyt? Nämä saadaan selville laskemalla tunnuslukuja yritysten tilinpäätös-tiedoista. Yrityksiksi on valikoitunut suurimmat alalla toimivat yritykset, joista yksi on kirjoittajan työnantaja. Tunnusluvut lasketaan vuosilta 2010-2013 ja lukuja verrataan yritysten omaan kehitykseen sekä toisiinsa. Erityisesti keskitytään kannattavuuden lukuihin, koska kannattavuus on toiminnan perusedellytys. Kannattavuus ei kuitenkaan yksin riitä menestyvään liiketoimintaan, vaan yrityksellä pitää myös olla maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta, joten myös niistä lasketaan muutama tunnusluku. Näin saadaan kokonaiskuva yritysten taloudellisesta tilasta. Tutkimuksen aihe lähtee kirjoittajan omasta mielenkiinnosta selvittää, toimivatko kaikki yritykset kannattavasti ja mitkä edellytykset niillä on toimia tulevaisuudessa.

1.2 Tutkimuksen rakenne ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen alkuosassa käydään läpi teoriaa kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä. Tutkimuksen runko-osassa esitellään kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden käsitteet sekä esitellään työhön valitut tunnusluvut. Tämän jälkeen lasketaan yritysten omat tunnusluvut ja analysoidaan ne vertaamalla lukuja yrityksen omiin lukuihin eri vuosina sekä toisiin yrityksiin. Lopuksi tehdään yhteenveto kunkin yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tutkimus tehdään tapaustutkimuksena, ja tutkimusmenetelmänä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Työssä on kuitenkin myös piirteitä kvantitatiivisesta eli määrällisestä tutkimusmenetelmästä.

Tapaustutkimuksessa tutkitaan yhtä tai useampaa tietyllä tarkoituksella valittua tapausta; tätä kutsutaan case-tutkimukseksi. Tapaustutkimus ei kuitenkaan rajoita tutkimusta pelkästään laadulliseksi, vaan siinä voidaan käyttää myös määrällisiä menetelmiä. Tapaustutkimuksessa ei pyritä yleistävään tietoon, vaan tapaus halutaan ymmärtää syvällisesti. (Eskelinen & Karsikas 2014, 76.)

Tyypillisiä kvalitatiivisen tutkimuksen piirteitä ovat

- tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa
- lähtökohtana ei ole teorian testaaminen, vaan aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Tutkija ei määrää, mikä on tärkeää
- kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti
- tutkimussuunnitelmaa voidaan muuttaa tutkimuksen edetessä
- tapaukset ovat ainutlaatuisia (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.)

Keskeistä kvantitatiivisessa tutkimuksessa on

- aiemmat teoriat ja johtopäätökset aiemmista tutkimuksista
- hypoteesien esittäminen ja käsitteiden määrittely
- aineisto soveltuu numeeriseen mittaamiseen
- päätelmien teko perustuen tilastolliseen analysointiin (Hirsjärvi ym 2009, 140.)

Tässä tutkimuksessa tutkitaan muutamaa tiettyä etukäteen valittua tapausta ja tapaukset ovat ainutlaatuisia. Tutkimusaineisto kerätään jo olemassa olevasta tiedosta eli tilinpäätöstiedoista ja näistä lasketaan lukuja, jotka voidaan esittää numeerisessa ja taulukkomuodossa. Tutkimus tehtiin salaisena, joten yrityksistä käytetään kirjaimia X, Y ja Z.

2 Kirjanpito ja tilinpäätös

Kirjanpito on yrityksen taloudellisten tapahtumien muistiinmerkitsemisjärjestelmä, joka on säädelty Kirjanpitolalla. Kirjanpitovelvollinen on jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Tilikausi on pääsääntöisesti 12 kuukautta, mutta voi olla myös lyhyempi tai pidempi, mutta kuitenkin maksimissaan 18 kuukautta, silloin, kun toiminta aloitetaan tai lopetetaan tai tilinpäätöksen ajankohtaa muutetaan. Konsernin kaikilla yrityksillä tilikauden täytyy olla sama. Kirjanpitoon on merkittävä liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Liiketapahtumat kirjataan aika- ja asiajärjestyksessä. Aikajärjestys toteutetaan peruskirjanpidossa ja asiajärjestys pääkirjanpidossa. Liiketapahtumat kirjataan kirjanpitotileille, jotka on pidettävä samana sisällöl-

tään. Mikäli tiliä muutetaan, sille on oltava erityinen peruste ja vertailukelpoisuus edelliseen tilikauteen on varmistettava liitetiedoissa. Tilien sisällöstä täytyy pitää tililuetteloa, joka on selkeä ja riittävästi eritelty. Tilin nimi ilmaisee yleensä tilin luonteen, esimerkiksi Ostotili tai Myyntitili. Kirjausten tulee perustua tositteisiin, jotka on numeroitu ja päivätty. Tositteet todentavat liiketapahtuman, joten tositteessa on oltava kaupan kohteen hyödyke ja kauppahinta. Tapahtumat kirjataan suoriteperusteisesti eli meno silloin kun tuotannon tekijä vastaanotetaan ja tulo silloin, kun suorite luovutetaan. Kirjaukset voi tehdä myös maksuperusteella. Tällöin ostovelkojen ja myyntisaamisten määrä on voitava jatkuvasti selvittää. Kirjaukset on tehtävä selkeästi ja pysyvästi eikä kirjanpitomerkinlöjä saa poistaa eikä tehdä epäselväksi. Kirjanpitokirjat on säilytettävä kymmenen vuotta tilikauden päättymisestä ja tositteet kuusi vuotta. (KPL 1997/1336.)

Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös. Tilinpäätöksen tulee sisältää tase ja tuloslaskelma sekä liitetiedot. Suuret kirjanpitovelvolliset laativat myös rahoituslaskelman ja toimintakertomuksen. Suureksi kirjanpitovelvolliseksi määritellään toimija, jolla vähintään kaksi seuraavista kriteereistä ylittyy:

- liikevaihto on vähintään 7,3 miljoonaa euroa
- taseen loppusumma vähintään 3,65 miljoonaa euroa
- tilikauden henkilöstömäärä on keskimäärin 50 henkeä (KPL 1997/1336.)

Tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden sisällä tilikauden loppumisesta. Tase kuvaa yrityksen taloudellisen aseman tilinpäätöspäivänä, tuloslaskelma kertoo tulon muodostumisen ja rahoituslaskelma antaa selvityksen varojen hankinnasta. Näistä annetaan tarkempia selvityksiä liitetiedoissa. Taseesta, tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta on myös esitettävä vertailutieto edelliseltä tilikaudelta. Tilinpäätös ja toimintakertomus esitetään euromääräisenä suomen tai ruotsin kielellä. Tilinpäätös ja toimintakertomus allekirjoitetaan ja päivätään. Osakeyhtiön, osuuskunnan ja säätiön tilinpäätöksen allekirjoittaa toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Avoimessa osakeyhtiössä allekirjoittajat ovat yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaiset yhtiömiehet sekä toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva henkilö. Tilinpäätös ja toimintakertomus on rekisteröitävä Patentti- ja rekisterihallitukselle kuuden kuukauden sisällä tilinpäätöksestä. (KPL1997/1336.)

Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen tulee soveltaa seuraavia periaatteita:

- Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen on annettava oikeat ja riittävät tiedot.
- Jatkuvuus; oletetaan, että yrityksen toiminta jatkuu myös tulevaisuudessa.
- Suoriteperusteisuus: tulot ja menot kirjataan kun tuote tai palvelu on luovutettu.
- Menot kirjataan sille tilikaudelle menoksi, jolloin ovat tuottaneet tuloja.
- Luotettavuus: riippumaton ulkopuolinen henkilö voi luottaa siihen, että tilinpäätöstiedot antavat oikean ja riittävän kuvan.
- Varovaisuus: yritys on varovainen laskiessaan tulosta, esim. mukaan otetaan vain tilikaudella toteutuneet voitot.
- Ratkaisevaa on liiketapahtuman taloudellinen luonne, ei juridinen muoto.
- Käytettyjä menettelytapoja käytetään jatkuvasti. (Vilkkumaa 2010, 16–17.)

Tilinpäätösten luotettavuudeksi yrityksellä on velvollisuus suorittaa tilintarkastus, jonka suorittaa KHT- tai HTM-tutkinnon suorittanut henkilö. Tarkastus sisältää kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tarkastuksen. Tilintarkastuksen tulee osoittaa, että yritys antaa riittävät ja oikeat tiedot yrityksen tuloksesta sekä omaisuus- ja velkatilanteesta. Tilintarkastaja tekee tilintarkastuskertomuksen, missä hän yksilöi tilinpäätöksen ja miten se on laadittu. Tilintarkastuskertomus on yleensä vakiomuotinen ja poikkeaminen vakiomuodosta harvinaista. Jos tilintarkastaja on mukauttanut tilintarkastuskertomuksen, tilinpäätöksen hyväksikäyttäjän on syytä ottaa tämä huomioon. Mikäli tilintarkastajalla on huomautettavaa tilinpäätöksestä, hän esittää sen tilintarkastuspöytäkirjassa, joka annetaan yrityksen hallitukselle. Tilintarkastaja voi antaa huomautuksen, mikäli kohteen yhtiömies, hallituksen, hallintoneuvoston tai vastaavan toimielimen jäsen, puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja tai muu vastuuvollinen on syyllistynyt laiminlyöntiin tai tekoon, josta voi seurata vahingonkorvausvelvollisuus, tai jos hän on rikkonut lakia, yhtiöjärjestystä, yhtiösopimusta tai sääntöjä. (Vilkkumaa 2010, 18-20; Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2011, 45, 47.)

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on yrityksen tilikauden virtalaskelma. Se kertoo yrityksen toiminnan tuloksen tilikauden aikana sekä sen, miten tulos on muodostunut. Rakenteeltaan se on yksinkertainen vähennyslaskelma. Tuloslaskelma voi olla kirjanpitoasetuksen mukaan kululajikohtainen tai toimintokohtainen. Kululajikohtainen tuloslaskelma on Suomessa yleisimmin käytetty. Erät esitetään taloudellisessa etuoikeusjärjestyksessä. Kirjanpitolaki ja –asetus säätelevät erien esittämisjärjestyksen. Kuitenkin yritystoiminnan luonteesta riippuen sama kulu voi kuulua eri erään eri yrityksessä. Tuloslaskelman muoto voi vaihdella yritystoiminnan luonteen ja laajuuden mukaan. (Salmi 2012, 31; Ikäheimo ym 2011, 24).

Kululajikohtainen tuloslaskelma laaditaan Kirjanpitoasetuksen mukaan seuraavasti:

Liikevaihto

Liikevaihto kuvaa varsinaisen toiminnan myyntituottojen määrän. Liikevaihto saadaan, kun myynnistä vähennetään annetut alennukset ja arvonalisävero sekä oikaistaan myyntisaamisiin liittyvät kurssivoitot ja –tappiot. Liikevaihtoa käytetään yleisesti toiminnan laajuuden kuvaajana ja sillä on usein myös oikeudellisia merkityksiä, esimerkiksi vuokra tai jäsenmaksu voidaan sitoa liikevaihtoon.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot erässä esitetään tuotot, joita ei saada varsinaisesta liiketoiminnasta, kuten vuokratuotot ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot. Näin ollen esimerkiksi koneista ja rakennuksista saatuja luovutusvoittoa ei merkitä erään Satunnaiset tuotot. Satunnaisiin tuottoihin ne voidaan merkitä vain, mikäli yritys ei jatka toimintaansa alalla, mihin hyödykkeet on myyty.

Materiaalit ja palvelut

Erä Materiaalit ja palvelut jaetaan kahteen alaerään: Aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä Ulkopuoliset palvelut. Ensimmäinen jaetaan vielä kahteen alaerään: Ostot tilikauden aikana ja Varastojen muutos. Ostot tilikauden aikana tarkoittaa materiaalityyppisiä ostoja, kuten raaka-aine ja tavaraostoja. Varastojen muutos erän avulla ostomenot muutetaan tilikauden ostokuluiksi kun varastojen lisäys vähennetään ostomenoista ja varastojen vähennys lisätään ostoihin. Ulkopuolisiin

palveluihin laitetaan vaihto-omaisuuteen liittyvät työpitoiset ostot, esimerkiksi alihankinta. Vuosivertailussa ulkopuolisten palveluiden kasvu voi selittyä sillä, että yritys on käyttänyt enemmän alihankintaa ja tämä taas vastaavasti voi näkyä henkilöstökulujen alenemisena.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut erä jaetaan kahteen alaryhmään: Palkat ja palkkiot sekä Henkilösivukulut. Henkilösivukulut jaetaan vielä kahteen alaryhmään: Eläkekulut ja Muut henkilösivukulut. Palkat ja palkkiot erään laitetaan kaikki luonnollisten henkilöiden palkat ja palkkiot. Eläkekuluihin sisällytetään kaikki eläkkeiden hoitamiseen liittyvät menot eli vakuutusyhtiölle suoritettavat eläkevakuutusmaksut sekä itse maksetut eläkkeet. Muihin henkilösivukuluihin kuuluvat palkkojen ja palkkioiden määrän perusteella määräytyvät henkilösivukulut. Nämä ovat tyypillisesti prosenttiperusteisia maksuja. Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut ovat liiketoiminnan muita kuluja.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistot ja arvonalentumiset erä jaetaan kolmeen alaryhmään: Suunnitelman mukaiset poistot, Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja Vaihuttuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. Pysyvien vastaavien aineettomille ja aineellisille hyödykkeille aktivoituille menoille laaditaan poistosuunnitelma ja tämä poisto vähennetään erässä Suunnitelman mukaiset poistot. Erässä Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä esitetään silloin, kun hyödyke on esimerkiksi tuhoutunut tai kun hyödykkeelle ei ole laadittu poistosuunnitelmaa ja sen arvo on alentunut, esimerkiksi maa- ja vesialueet. Vaihuttuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset erää käytetään, kun varastossa oleva hyödyke on kokenut arvonalentumisen esimerkiksi vesivahingosta johtuen.

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisällytetään ne kulut, joille ei ole tuloslaskelmasa omaa erää, kuten puhelin -, sähkö – ja vesikulut, vuokrat, mainos- ja markkinointikulut ja leasingmaksut.

Liikevoitto/-tappio

Liikevoitto (- tappio) kertoo yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksen. Siinä ei ole otettu huomioon rahoituseriä, satunnaisia eriä, veroja eikä tilinpäätössiirtoja. Liikevoitto kertoo varsinaisen toiminnan onnistumisesta, liiketappio taas ongelmista.

Rahoitustuotot ja -kulut

Erä Rahoitustuotot ja -kulut jaetaan useaksi alaeäksi. Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä sisältää tuotot oman pääoman sijoituksista samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä. Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä sisältää oman pääoman sijoituksista saadut tuotot osakkuusyhteisöissä tai muissa omistusyhteisöissä. Erään Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista sisällytetään saadut tuotot muista kuin saman konsernin tai omistusyhteisöiden osakkeista. Muut korko- ja rahoitustuotot erään laitetaan kaikki edellä mainittuihin eriin kuulumattomat korko- ja rahoitustuotot. Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista erään laitetaan esimerkiksi osakkeiden arvonalentumiset. Lyhytaikaisten arvopaperiomistusten arvonalentumiset kirjataan Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista erään. Korkokulut, kurssitappiot ja rahoitusvälineiden luovutustappiot sisällytetään erään Korkokulut ja muut rahoituskulut.

Satunnaiset erät

Satunnaisissa erissä on kaksi alaryhmää: Satunnaiset tuotot ja Satunnaiset kulut. Satunnaisiin tuottoihin merkitään tavanomaisesta poikkeavat kertaluonteiset tuotot, esimerkiksi saadut konserniavustukset. Satunnaisiin kuluihin vastaavasti tavanomaisesta poikkeavat kertaluonteiset kulut kuten annetut konserniavustukset.

Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Voitto (tappio) kertoo, mitä yritys on tuottanut kulujen ja satunnaiserien jälkeen.

Poistoerän lisäys tai vähennys

Mikäli kirjanpitovelvollinen on tehnyt poistot suunnitelman mukaisina, mutta poisto eroaa tuloverotuksessa vähennettävistä poistoista, merkitään erotus kohtaan Poistoerän lisäys/vähennys.

Tuloverot

Yrityksen tilikauden veronalaisen tulon perusteella määräytyvä vero merkitään kohtaan Tuloverot.

Tilikauden voitto/tappio

Viimeisellä rivillä esitetään yrityksen tilikauden voitto tai tappio. Voitto lisää taseeseen omaan pääomaa ja tappio puolestaan vähentää sitä.

(KPA 1997/1339; Leppiniemi & Kykkänen 2013, 135-146).

Tuloslaskelman koko virallinen kaava löytyy liitteessä 1.

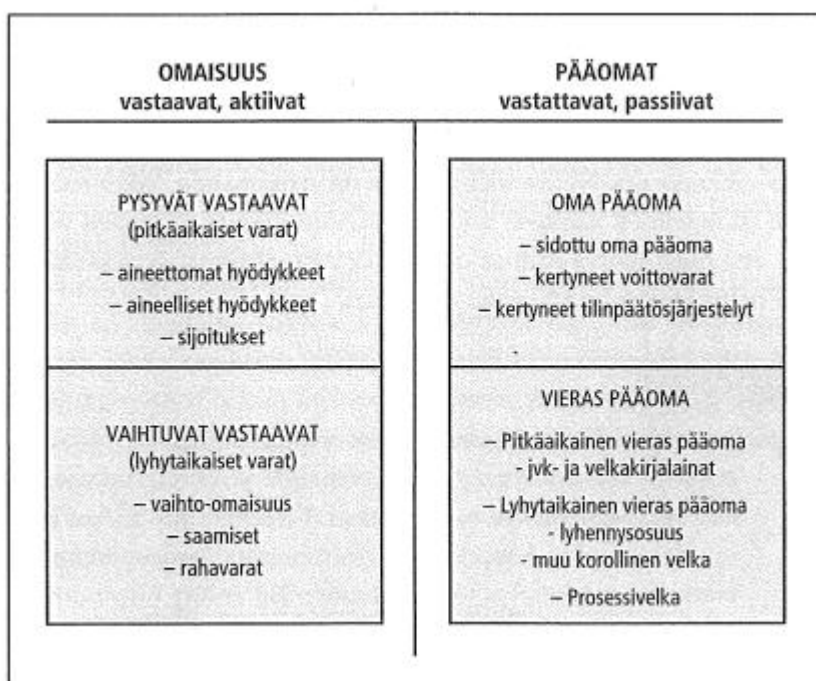
2.2 Tase

Tase on varantolaskelma, joka antaa kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta tilikauden päätöshetkellä. Tase kertoo tietyn hetken varallisuuden arvon ja miten paljon varallisuus on rahoitettu omalla pääomalla ja miten paljon vieraalla pääomalla. Taseen tehtävänä on esittää yrityksen varat eli omaisuus (vastaavaa) tietyssä järjestyksessä ja tietyllä arvolla sekä varallisuuden rahoituksen lähteet (vastattavaa) ja määrät. Varat eli vastaava puoli jaetaan pysyviin vastaaviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvä vastaava on tarkoitettu tuottamaan tuloa useampana tilikautena. Pysyviä vastaavia ovat muun muassa koneet, laitteet ja atk-ohjelmien käyttölisenssit. Muu omaisuus kirjataan vaihtuviin vastaaviin eli sen on tarkoitus tuottaa tulot yhden tilikauden aikana. Vastaava puoli ilmoitetaan siinä järjestyksessä, miten kauan sen on tarkoitus tuottaa tuloja. (Salmi 2012, 35-39.)

Vastattava puoli eli rahoituksen lähteet jaetaan omaan pääomaan ja vieraseeseen. Mitä enemmän yrityksellä on omaa pääomaa, sitä joustavammin se voi toimia. Oma pääoma syntyy omistajien sijoituksista, tilikauden voitoista ja omaisuuden hallussapidosta. Vierasta pääomaa ovat yritykselle annetut lainat, sitoumukset ja maksuajat. Vieraaseen pääomaan liittyy takaisinmaksupakko jolloin muodostuu myös rahoitusriski. Yrityksen on maksettava päivämääriin sidottua korkoa sekä lainaa takaisin kassatilanteesta riippumatta. Mitä enemmän yrityksellä on vierasta pääomaa, sitä joustamattomampaa sen toiminta on. Vieras pääoma voidaan jakaa korolliseen velkaan ja prosessivelkaan. Prosessivelkalla tarkoitetaan yrityksen saamia maksuaikoja ja se on yleensä korotonta niin

kauan kuin velvoite maksetaan ajallaan. Vieras pääoma on usein toiminnan edellytys ja investointien rahoituksen lähde. Vieras pääoma jaetaan pitkä- ja lyhytaikaiseen pääomaan. Pitkäaikainen vieras pääoma tarkoittaa yli vuoden pituista velkaa ja lyhytaikainen vuoden sisällä erääntyvää velkaa. Pääomalaina on vierasta pääomaa, mutta sillä on joitakin erityispiirteitä. Esimerkiksi se voidaan laskea omaan pääomaan, jos oma pääoma on negatiivinen. Pääomalainalla ja korolla on muita velkoja huonompi etuoikeus yrityksen konkurssissa tai selvitystilassa. Pääomalaina kertoo yleensä yrityksen rahoitusongelmista. (Salmi 2012, 35-39, 72, 81, 83.)

Taseen koko virallinen kaava löytyy liitteestä 3.

Kuvio 3. Taseen rakenne (Salmi 2012, 35).

2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa yrityksen on annettava selvitys varojen hankinnasta ja käytöstä tilikauden aikana. Kirjanpitolain mukaan yrityksen on laadittava rahoituslaskelma, mikäli se on julkinen osakeyhtiö tai suuri kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitoasetuksen mukaan rahoituslaskelmassa on ilmentävä liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Liiketoiminnan rahavirta kertoo, miten yri-

tys on pystynyt liiketoiminnan avulla tuottamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, tuoton maksamiseen sijoittajille, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavirtojen käytön, jonka yritys on toteuttanut tulevan rahavirran toteuttamiseksi pitkällä aikavälillä. Rahoituksen rahavirrat osoittavat oman ja vieraan pääoman muutokset. (KPA 1997/1339.)

Rahoituslaskelma on osa tilinpäätöstä eikä sillä ole itsenäistä asemaa. Rahoituslaskelma tukee oikean ja riittävän kuvan antamisessa yrityksen taloudellisesta tilasta. Rahoituslaskelmassa poistetaan arvostus- ja jaksotusratkaisujen vaikutus. Näin ollen se on hyödyllinen esimerkiksi vertailtaessa yrityksiä keskenään tai arvioitaessa yrityksen tulevia rahavirtoja. Liiketoiminnan rahavirtoja ovat muun muassa tavaroiden ja hyödykkeiden myynnistä saadut maksut sekä henkilöstölle maksetut palkat. Investointien rahavirtoja ovat muun muassa pysyviin vastaaviin kuuluvien hyödykkeiden hankinnoista suoritettut maksut sekä saadut investointiavustukset. Rahoituksen rahavirtoja ovat muun muassa lainojen nostot ja takaisinmaksut sekä maksetut osingot ja muu varojen jako. (Ikäheimo ym. 2011, 33-34.)

2.4 Liitetiedot

Liitetiedoissa täydennetään taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman tietoja. Liitetiedoissa kerrotaan arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät. Tuloslaskelman liitetiedoissa kerrotaan muun muassa liikevaihdon toimialoittainen ja maantieteellisten markkina-alueiden mukainen jakautuminen, liiketoiminnan muiden tuottojen määrä ja erittely sekä selvitys suunnitelman mukaisista poistoista. Taseen vastaavaa liitetiedoissa muun muassa siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät ja pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja laitteiden hankintamenojen poistamatta oleva osuus. Taseen vastattavaa puolen liitetiedoissa kerrotaan mm. oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä ja siirtovelkoihin sisältyvistä olennaisista eristä. Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt, muun muassa velat, joista yritys on pantannut tai kiinnittänyt omaisuuttaan, leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät, jotka eritellään alkaneella ja seuraavilla tilikausilla maksettaviin sekä leasingsovimusten irtisanomis- ja lunastusehdot. Henkilöstöstä ilmoitetaan keskimääräi-

nen lukumäärä sekä tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut. Liitetiedoissa kerrotaan myös, mikäli yrityksellä on vähintään 20 prosentin omistusosuus toisessa yrityksessä. Mikäli kirjanpitovelvollinen kuuluu sellaiseen yrityskokonaisuuteen jossa laaditaan konsernitilinpäätös, liitetiedoissa ilmoitetaan emoyrityksen nimi ja kotipaikka. (Ikäheimo ym 2011, 37.)

2.5 Toimintakertomus

Julkisen osakeyhtiön ja suuren kirjanpitovelvollisen on laadittava myös toimintakertomus. Toimintakertomus ei ole osa tilinpäätöstä eikä siten ole tilinpäätösalisteinen. Kuitenkin sekä tilinpäätöksen että toimintakertomuksen tarkoitus on, että ulkopuolinen saa riittävän kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta. Toimintakertomuksessa esitellään ja analysoidaan liiketoimintaa taloudellisena kokonaisuutena ja sen laatimisessa on noudatettava johdonmukaisuutta ja varovaisuutta. (Leppiniemi 2014, 46.)

Toimintakertomuksessa esitettyjen tietojen täytyy olla olennaisia. Olennainen on tieto, joka vaikuttaa käsitykseen tilikauden tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilikausien toimintakertomustiedot pitää olla vertailukelpoisia keskenään ja jos mahdollista, myös muiden yritysten toimintakertomusten kanssa. Toimintakertomuksen on noudatettava jatkuvuuden periaatetta, eli jos aiemmassa toimintakertomuksessa on kuvattu tavoitteita, seuraavassa kerrotaan, miten ne on saavutettu. Lisäksi toimintakertomuksessa käsitellään samat asiat kuin edellisessä toimintakertomuksessa ja kerrotaan, miten aikaisemmat ennusteet ovat toteutuneet. (Ikäheimo ym 2011, 38.)

Toimintakertomuksessa on ilmoitettava olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen. Näitä voivat olla esimerkiksi uuden liiketoiminnan aloittaminen, siirtyminen uudelle markkina-alueelle, mittava investointi tai suuri vahinko, esimerkiksi tulipalo. Toimintakertomuksessa on myös esitettävä arvio tulevasta kehityksestä. Tulevan kehityksen arvioiminen voi olla numeerinen tai sanallinen ja parhaat edellytykset arviointiin on yrityksen hallituksella. Arviot on perusteltava ja myös niihin liittyvät epävarmuustekijät on esitettävä. Toimintakertomuksessa selvitetään myös mahdollisten tutkimus- ja kehitystoimintojen laajuus ja niiden menojen määrä sekä suhteellinen osuus liiketoiminnan kaikista

menoista. Toimintakertomuksessa on lisäksi esitettävä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, arvio liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista, arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta, henkilöstöä koskevat tunnusluvut ja tiedot, ympäristötekijöitä koskevat tunnusluvut ja tiedot sekä liiketoiminnan kannalta merkitykselliset tunnusluvut. Riskit ja epävarmuustekijät voivat olla strategisia, operatiivisia, rahoituksellisia tai vahinkoriskejä. Taloudellisina tunnuslukuina ilmoitetaan yleensä liikevaihto, liikevoitto tai – tappio, oman pääoman tuotto prosentti sekä omavaraisuusaste. Henkilöstöä koskevana lukuna ilmoitetaan henkilöstön keskimääräinen lukumäärä ja palkkojen kokonaissumma tilikauden aikana. Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja ilmoitetaan laajemmaltikin, mikäli henkilöstöön liittyvät seikat vaikuttavat olennaisesti liiketoiminnan tavoitteisiin. Ympäristötekijöistä kerrotaan silloin, kun ne ovat liiketoiminnallisesti olennaisia, esimerkiksi toiminta on ympäristöluvanvaraista tai toimintaan liittyy merkittäviä ympäristölainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi osakeyhtiölaki edellyttää, että toimintakertomuksessa esitetään tiedot osakkeista ja pääomalainoista, hallituksen esitys voittoa koskeviin toimenpiteisiin sekä mahdollisesta muun vapaan oman pääoman jakamisesta, lähipiirilainoista ja omista osakkeista. (Ikäheimo ym 2011, 40-44.)

3 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysin keskeinen tehtävä on arvioida yrityksen taloudellista tilaa. Sen perusteella voidaan helposti tarkastella yrityksen kannattavuutta ja kasvua. Tilinpäätösanalyysin avulla saadaan myös eri yritykset ja vuodet keskenään vertailukelpoisiksi. Tilinpäätösanalyysi tehdään laskemalla tunnuslukuja yrityksen tilinpäätöstiedoista ja arvioimalla yrityksen taloudellista tilaa saatujen tunnuslukujen perusteella. Tilinpäätösanalyysiä tarvitaan moniin päätöksentekotilanteisiin, ja se on välttämätön monille yrityksen sidosryhmille. Kirjanpito on standardoitua, ja niistä johdetut tilinpäätökset suurelta osin vertailukelpoisia. Lisäksi ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa lakisääteisesti yritysten tilinpäätökset. Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut ovat olleet käytössä pitkään, ja niitä on kehitetty jotta niiden käyttökelpoisuus olisi mahdollisimman hyvä. Tilinpäätösanalyysin avulla voidaan arvioida yrityksen taloudellista tilaa ja kehitystä, ja sitä voidaan käyttää päätöksenteossa, koska sen perusteella voidaan nähdä esi-

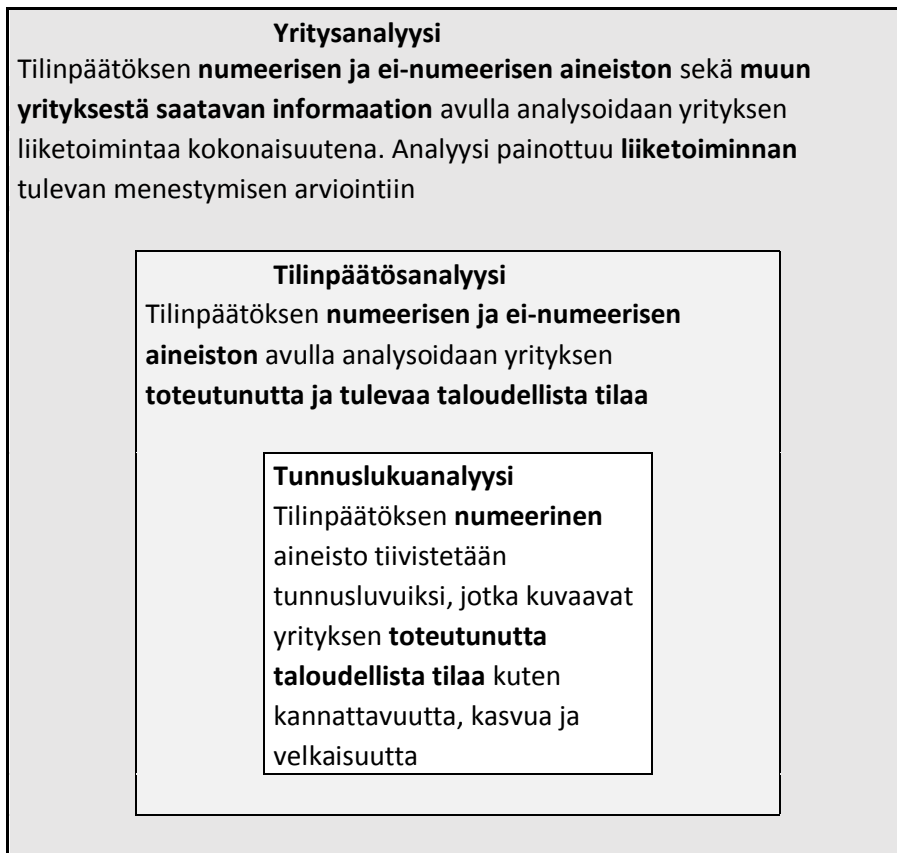
merkiksi yrityksen kannattavuus, kasvu ja riskit. Yrityksen tulevaa menestystä voidaan arvioida, kun tilinpäätösanalyysien avulla nähdään sen usean vuoden kehitys. (Kallunki 2014, 12-13.)

Sijoittajalle tilinpäätösanalyysi on tärkeä informaationlähde arvioitaessa miten kannattava sijoituskohde yritys on verrattuna muihin sijoituksiin. Sijoittaja on kiinnostunut erityisesti kannattavuuden luvuista, sillä vain tuottava ja kannattava yritys voi jakaa osinkoja. Yrityksiä lainoittavat tahot, kuten pankit ja tavarantoimittajat, taas ovat kiinnostuneita yrityksen maksukyvyistä, eli mikä on yrityksen kyky maksaa lainat ja saatavat ajallaan sekä mikä on omaisuuden realisointiarvo. Yritystä johtaa ylin johto, ja heidän palkitsemisensa kriteerit ovat usein sidonnaisia yrityksen tulokseen ja sen kasvuun. Työntekijöiden tulospalkkiot perustuvat yleensä myös yrityksen tuottavuuteen ja kasvuun. Viranomaiset ovat yksi iso tilinpäätöstietojen käyttäjäryhmä. Jotkin alat ovat säädeltyjä viranomaisten taholta ja tällöin toimintaa voidaan arvioida tilinpäätöstietojen pohjalta. Verottaja määrää yrityksen verot tilinpäätöstietojen perusteella ja pörssiyhtiöillä on tiedonantovelvollisuus taloudellisesta asemastaan. (Kallunki 2014, 15-18.)

Tilinpäätösanalyysiä laajempi analyysi on yritysanalyysi. Yritysanalyysissä kohteena on koko yritys tai koko toimiala. Yritysanalyysissä voidaan muun muassa tarkastella kilpailijaa ja ottaa siitä oppia tai yrittää saada kuva yrityksen toimialasta. Yritysanalyysi voi kohdistua myös omaan yritykseen ja sen avulla voidaan saada apua esimerkiksi johtamiseen. Yritysanalyysissä voidaan tarkastella toimialan parhaan yrityksen toiminta- ja tavoitetasoja, ja saada näin tietoa oman toiminnan parantamiseen. (Salmi 2012, 256.) Yritysanalyysissä ei käytetä tietolähteenä pelkästään tilinpäätöstiedoista saatua tietoa, vaan kaikkea yrityksestä saatavaa informaatiota. Yritysanalyysi siis yhdistää numeerisen ja ei-numeerisen aineiston sekä muun yrityksestä saatavan informaation. Analyysi painottuu tulevan liiketoiminnan arviointiin. (Kallunki 2014, 203.)

Tilinpäätösanalyysia suppeampi analyysi on pelkkä tunnuslukuanalyysi. Siinä numeerinen aineisto tiivistetään tunnusluvuiksi, jotka kuvaavat yrityksen toteutunutta tilaa. Tunnuslukuanalyysin avulla yritykset voidaan saada vertailukelpoiksi keskenään ja yrityksen kehitystä voidaan seurata lukujen avulla. Tunnus-

lukuanalyysi siis keskittyy toteutuneen taloudellisen tilan kuvaamiseen. (Kallunki 2014, 203,). Analyysien eroavaisuuksia nähdään kuviossa 4.

Kuvio 4. Yritys-, tilinpäätös- ja tunnuslukuanalyysi (Kallunki 2014, 203).

3.1 Tunnusluvut

Yrityksiä ei voi laittaa paremmuusjärjestykseen pelkästään tilinpäätöstiedoista saadun voiton perusteella. Yrityksen toiminnan taloudellisia perusedellytyksiä, kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta, voidaan arvioida tilinpäätöstiedoista laskettujen tunnuslukujen perusteella. Erikokoisia yrityksiä voidaan verrata suhdelukujen avulla. Kun yrityksen liikevaihtoon suhteutetaan esimerkiksi liiketulos tai oma pääoma, vertailu eri yritysten välillä mahdollistuu. Myös yrityksen toiminnan jatkuvuuden perusedellytyksiä arvioidaan useiden tunnuslukujen avulla. Tunnusluvut lasketaan yritysten vahvistetuista tilinpäätöksistä. Tunnuslukuja pitäisi tarkastella kolmen – viiden vuoden aikajaksolta, sillä menestyvälläkin yrityksellä voi olla huonoja vuosia. Tunnusluvut kertovat, mitä menneisyydessä on tapahtunut, mutta niillä on merkitystä arvioitaessa yrityksen

tulevaisuutta. Tunnuslukujen heikkoutena on, että ne ilmaisevat tarkasteltavan asian tilan, mutta eivät kuitenkaan suoraan kerro, miksi esimerkiksi maksuvalmius on heikentynyt. Johtopäätöksiä voidaan tehdä vasta kun useaa tunnuslukua on tarkasteltu usean vuoden ajalta. (Blummé ym 2007, 44 - 45.)

Tunnuslukuja voidaan käyttää yritysten välisessä vertailussa, yrityksen historian kuvaamisessa tai kehityslinjojen löytämisessä. Tunnuslukujen avulla voidaan ottaa huomioon muuten vertailuja vaikeuttavia tekijöitä kuten yritysten välisiä kokoeroja tai rahan arvossa tapahtuneita muutoksia. Tunnuslukuja käytetään yrityksen taloudellisen toimintakyvyn kuvaamiseen ja toimintakyvyn osatekijät jaetaan kannattavuudeksi ja rahoitukseksi. Rahoitus käsittää yrityksen maksuvalmiuden eli likviditeetin ja vakavaraisuuden eli soliditeetin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196 – 197.)

Tunnuslukujen avulla voidaan myös arvioida yrityksen konkurssiriskiä tai konkurssiherkkyyttä. Yrityksen arvon määrittämisessä käytetään myös hyväksi tunnuslukuja. Kun lasketaan yrityksen hintaa, käytetään yleensä kahta eri laskentatapaa: substanssiarvoa ja tuottoarvoa. Substanssiarvo kertoo yrityksen varojen ja velkojen suhteen ja tuottoarvo tulevien tulojen nykyarvoa. (Leppiniemi & Kykänen 2013, 175.)

Tässä työssä tunnusluvut on laskettu yritysten tasekirjojen tiedoista vuosilta 2010-2013. Poikkeuksena Z, jolta tiedot on saatu vain vuosilta 2012 ja 2013, koska toiminta on aloitettu loppuvuodesta 2011. Yritysten tilikaudet ovat 12 kuukauden mittaisia täysiä kalenterivuosia, paitsi Z:n ensimmäinen tilikausi, joka on ajalta 4.8.2011-31.12.2012. Tämä tilikausi on oikaistu vertailukelpoiseksi jakamalla tuloslaskelman tiedot 17:llä ja kertomalla saatu tulos 12:lla.

3.2 Oikaisut

Vaikka lain mukaan tilinpäätöstietojen on annettava riittävä ja oikea kuva yrityksen taloudellisesta tilasta, on tilinpäätäjälle jätetty tietty liikkumavara kirjausten järjestelyyn. Tilinpäätösanalyysiä varten nämä järjestelyt on oikaistava, jotta analyysit olisivat vertailukelpoisia. Virallisessa tilinpäätöksessä ei ole käyttö-eikä myyntikatetta. Lisäksi on useita eriä, joiden paikasta tuloslaskelmassa ja

taseessa on Yritystutkimus ry antanut ohjeet kirjassa ”Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi” (2011).

Esimerkkejä tuloslaskelman oikaisuksista:

- Kertaluonteiset liiketoiminnan muut tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin.
- Palkkaoikaisu, mikäli kyseessä on henkilöyhtiö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja ja omistajan työpanos on ilmeinen eikä työpanosta vastaava palkka ole tuloslaskelmassa kuluna.
- Kurssivoitot ja kurssitappiot siirretään kohtaan kurssierot. (Yritystutkimus ry 2011, 18-24.)

Esimerkkejä taseen oikaisuksista:

- Tuottamattomiksi osoittautuneet kehittämismenot poistetaan kokonaan taseen vastaavista sekä omasta pääomasta.
- Arvottomaksi osoittautunut liikearvo poistetaan taseen vastaavista sekä omasta pääomasta.
- Sisäiset lainasaamiset vähennetään saamisista ja omasta pääomasta mikäli velallisyrittäjän, jolta saamiset ovat, pääoma on menetetty ja takaisinmaksu on epätodennäköistä tai lainasaamisen takaisinmaksu on ylipäättään epätodennäköistä.
- Jäljellä olevat leasingmaksut lisätään taseen vastaavaa puolelle Leasingomaisuutena ja vastattavaa puolelle Leasingvastuina, koska leasing vastuut voivat vääristää vertailun yritysten kohdalla, joista toinen omistaa laitteet ja toinen käyttää leasingiä.
- Pääomalainaa oikaistaan omaan pääomaan kertyneen tappion verran. (Yritystutkimus ry 2011, 32, 35, 36, 47.)

Oikaistun tuloslaskelman kaava löytyy liitteestä 2, ja oikaistun taseen kaava liitteestä 4.

Tähän työhön ei oikaisuja juurikaan tarvinnut tehdä, koska alalla ei ole kehitystyötä, yritykset ovat osakeyhtiöitä, yritykset eivät käy ulkomaankauppaa, varastoita ei juurikaan ole ja koska ala on henkilöstövoittoista.

4 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut

Yrityksen toiminnan jatkuvuuden taloudellisena perusedellytyksenä ovat kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus. Näiden kolmen on havaittu olevan esimerkiksi konkurssien ennustamista koskevissa tutkimuksissa keskeisiä yrityksen kehitystä ennustavia tekijöitä. (Blummé, Kaarenoja & Suontausta 2007, 37.)

Terve talous on menestyvän ja kasvavan yrityksen perusta. Hyvän talouden perustana taas on tehokas ja taloudellinen toiminta. Tästä seuraa, että yritys on kannattava eli toiminnan aiheuttavat kustannukset pystytään kattamaan myyntituotoilla. Mikäli näitä kustannuksia ei pystytä kattamaan, toiminta tuottaa yritykselle tappiota. Myös likviditeetin eli maksuvalmiuden tulee olla riittävän hyvä. Yrityksellä on oltava riittävästi rahaa selviytyä joka hetki maksujen maksamisesta. Maksuja ovat muun muassa palkat, laskut ja rahoituskulut. Yleensä kannattavuutta seuraa hyvä maksuvalmius, mutta aina näin ei ole, esimerkiksi silloin, jos yritys on investoinut vahvasti tai jos sillä on suuria lainan lyhennyksiä. Jos voitosta saatava tulorahoitus ei ole riittävä, yritys tarvitsee pääomarahoitusta riittävän maksuvalmiuden varmistamiseen. Kannattamattoman yrityksen maksuvalmius on usein huono, ja menojen kattamiseen se usein joutuu käyttämään yritykseen sijoitettuja pääomia. Toisaalta kannattamattoman yrityksen maksuvalmius voi olla hyvä, mikäli sillä on suuri pääomarahoitus tai pitkät maksuajat tavarantoimittajille. Yritys tarvitsee rahoitussuunnittelua, jotta tiedetään, miten paljon tarvitaan rahoitusta toiminnan pyörittämiseen. Tarvittava rahoitus saadaan tulorahoituksella, velalla tai omistajien sijoittamalla pääomalla. (Kotro 2007, 14 - 15.)

4.1 Kannattavuus

Kannattavuus on liiketoiminnan keskeinen perusta ja yritystoiminnan jatkuvuuden välttämätön ehto. Tappiollinen toiminta johtaa ajan mittaan taloudellisiin vaikeuksiin ja lopulta toiminnan loppumiseen. Kannattavuus voidaan kiteyttää yrityksen kyvyksi tuottaa liiketoiminnalla niin paljon tuottoja pitkällä aikavälillä, että ne kattavat niiden hankkimiseksi uhratut kulut. Lisäksi yrityksen tulisi tuottaa yritykseen sijoitetulle pääomalle riittävä korvaus. Suhdanteiden ja investoin-

tien ajoituksen vuoksi tulot ja menot voivat vaihdella suurestikin eri aikoina, ja siksi kannattavuutta tulisikin tarkastella pitkällä aikavälillä. Pelkkä kannattavuus ei kuitenkaan yksin riitä, vaan yrityksen huono maksuvalmius tai heikko vakava-raisuus voivat myös ajaa yrityksen taloudellisiin vaikeuksiin ja jopa konkurssiin. (Blummé ym 2007, 37 – 39.)

Kannattavuutta mitataan yleensä kahdella erilaisella suhteellisella mittareiden ryhmällä: voittoprosenteilla ja pääoman tuottoprosenteilla. Toisessa tulos suhteutetaan liikevaihtoon (voittoprosentit) ja toisessa pääomaan (pääoman tuottoprosentit). Voittoprosenttitunnuslukuja ovat muun muassa liiketulos-, nettotulos- ja käyttökate- voittoprosentti. Pääomantuottoprosentteja ovat oman pääoman tuottoprosentti ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 217.)

4.1.1 Liiketulosprosentti

Liiketulos kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja. Näin ollen velkainen ja velaton yritys ovat tässä vaiheessa samalla viivalla. Liiketuloksellaan yritys maksaa verot, voitonjaon sekä rahoituskulut. Tunnusluku sopii sekä yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen että toimialan sisäiseen vertailuun. (Balance Consulting.)

Liiketulosprosentti lasketaan kaavan 1 mukaan (Balance Consulting).

$$\text{Liiketulosprosentti} = 100 \times \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \quad (1)$$

Liiketulos on liikevaihto vähennettynä liiketoiminnan kuluilla sekä poistoilla ja arvonalentumisilla ja lisättynä liiketoiminnan muilla tuotoilla.

Hyvä	yli 10 %
Tyydyttävä	5 – 10 %
Heikko	alle 5 %

Taulukko 1. Liiketulosprosentin ohjearovot (Yritystutkimus ry 2011, 62).

Negatiivinen liiketulosprosentti kertoo operatiivista vaikeuksista. Mikäli liiketulos on negatiivinen, veroja ei makseta, mutta toisaalta ei myöskään synny voitonjakoa eikä pystytä maksamaan rahoituskuluja.

4.1.2 Nettotulosprosentti

Nettotulos on yrityksen varsinaisen toiminnan tulos. Se on liiketulos lisättyä/vähennettynä rahoituserillä ja veroilla. Siihen ei sisälly tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat kertaluonteiset erät. Nettotulosprosentti sopii yritysten väliseen vertailuun paremmin kuin esimerkiksi käyttökate- tai myyntikateprosentit. Nettotulos on useimmiten voitonjakopäätösten pohjana. (Balance Consulting.)

Nettotulosprosentti lasketaan kaavan 2 mukaan (Balance Consulting).

$$\text{Nettotulosprosentti} = 100 \times \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} \quad (2)$$

Nettotulos on liiketulos vähennettynä/lisättyä rahoituserillä ja veroilla. Nettotuloksen riittävyys riippuu voitonjakotavoitteesta eikä yleisiä arvoja niille ole.

4.1.3 Kokonaistulosprosentti

Kokonaistulos on nimensä mukaisesti yrityksen kokonaistulos, jossa ovat mukana myös satunnaiset erät, joita voivat olla muun muassa konserniavustukset, kertaluonteiset myyntivoitot tai tappiot tai liikearvon alaskirjaus. Kokonaistulosprosenttia on hyvä tarkastella nettotulosprosentin rinnalla, sillä luvut voivat erota huomattavasti toisistaan esimerkiksi konserniavustusten vuoksi. Hyvän tuloksen tehnyt, mutta konserniavustusta antavan yrityksen tulos ei kasvata sen omaa pääomaa, ja maksuvalmius ja vakavaraisuus voivat kärsiä. (Balance Consulting.)

Kokonaistulosprosentti lasketaan kaavan 3 mukaan (Balance Consulting).

$$\text{Kokonaistulosprosentti} = 100 \times \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liikevaihto}} \quad (3)$$

Kokonaistulos on nettotulos lisättyä/vähennettynä satunnaisilla erillä.

4.1.4 Käyttökateprosentti

Käyttökate kertoo yrityksen katteen kun liikevaihdosta vähennetään toimintakulut. Toisin sanoen liiketulokseen lisätään poistot ja arvonalentumiset. Käyttökate ei esitetä virallisessa tuloslaskelmassa.

Käyttökateprosentti lasketaan kaavan 4 mukaan (Yritystutkimus ry 2011, 61).

$$\text{Käyttökateprosentti} = 100 \times \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \quad (4)$$

Yleisiä vertailuarvoja luvulle ei ole, joten lukua tulisi verrata vain saman toimialan kesken. Silloinkin eroavaisuutta tulee siitä, omistaako yritys laitteet vai vuokraako se ne. Omistetut laitteet näkyvät poistoina tuloslaskelmassa kun vuokratut laitteet sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin. (Yritystutkimus ry 2011, 61).

4.1.5 Oman pääoman tuottoprosentti (ROE)

Oman pääoman tuottoprosentti kertoo, kuinka paljon yritys on pystynyt saamaan tuottoa omalle pääomalle. Se on yksi tärkeimmistä kannattavuutta kuvaavista mittareista ja tärkeä omistajille ja sijoittajille. Oma pääoma koostuu pääomasijoituksista sekä yritykseen jätetyistä voitoista. Tuottotaso perustuu pitkälti omistajien asettamiin tavoitteisiin, mutta lähtökohtaisesti tuoton tulisi aina olla suurempi kuin vaihtoehtoinen riskitön sijoitus. (Balance Consulting.)

Oman pääoman tuottoprosentti lasketaan kaavan 5 mukaan (Balance Consulting).

$$\text{Oman pääoman tuottoprosentti} = 100 \times \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} \quad (5)$$

4.1.6 Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI)

Tunnusluvulla kuvataan, kuinka suuren tuoton (vuosikoron) yritys ansaitsee siihen sijoitetulle pääomalle. Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan omaa pääomaa kokonaisuudessaan sekä sijoitettua vierasta pääomaa, eli korollista velkaa. Sijoitetusta pääomasta käytetään yleensä tilikauden alun ja lopun keskiarvoa. Tilikauden alun pääoma saadaan edellisen tilikauden taseesta. Lähtökohtaisesti

tunnuslukua arvioidaan vertaamalla sitä vaihtoehtoisten sijoitusten tuottoihin. Oman pääoman sijoittajalla on suurempi riski joten oman pääoman tuottovaatimus on vieraan pääoman tuottovaatimusta korkeampi. Sijoitetun pääoman tuotto voidaan katsoa huonoksi, jos se on yleistä korkotasoa alempi. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 226).

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti lasketaan kaavan 6 mukaan (Yritystutkimus ry 2011, 64).

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto} - \% = 100 \times \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \quad (6)$$

Erinomainen	yli 15 %
Hyvä	10 - 15 %
Tyydyttävä	6 - 10 %
Välttävä	3 - 6 %
Heikko	alle 3 %

Taulukko 2. Sijoitetun pääoman viitteelliset ohjearvot (Balance Consulting).

4.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä velvoitteista pitkällä aikavälillä. Vieraan pääoman ja oman pääoman välinen suhde on terveessä yrityksessä tasapainossa. Kun yritys on vakavarainen, sillä on myös tappionsietokykyä, ja se selviää sitoumuksistaan. Vahva oma rahoitus antaa turvaa kannattavuuden vaihteluiden aiheuttamiin rahoitusongelmiin. Vakavaraisuus turvaa pitkällä aikavälillä myös maksuvalmiuden. Jos vieraan pääoman osuus on suuri, se vähentää yrityksen joustavuutta. Vakavaraisuus jaetaan dynaamiseen ja staattiseen vakavaraisuuteen. Dynaaminen vakavaraisuus on yrityksen kyky maksaa tuloillaan vieraan pääoman lyhennykset ja kulut, eli se kuvaa vieraan pääoman takaisinmaksukykyä. Staattinen vakavaraisuus mittaa oman pääoman suhdetta vieraaseen pääomaan. Staattinen vakavaraisuus kertoo, miten yritys suoriutuisi maksuvelvoitteistaan, jos se realisoisi koko omaisuutensa. (Blummé ym 2007, 39-40.)

4.2.1 Omavaraisuusaste

Staattista vakavaraisuutta kuvataan omavaraisuusasteen perusteella. Omavaraisuusaste kuvaa yrityksen pääomarakennetta koko toiminnan näkökulmasta ja se kertoo oman pääoman suhteen taseen loppusummaan (Blummé ym 2007, 48). Korkean omavaraisuuden yritys kestää suhdanteita paremmin, kuin matalan omavaraisuusasteen yritys, koska sillä on enemmän puskuria huonojen vuosien varalle. Matalan omavaraisuusasteen yritys joutuu helposti ongelmiin matalasuhdanteen aikana. Toisaalta matalalla omavaraisuusasteellakin pärjää, jos kannattavuus on hyvä eikä yritys tee tappiota. (Balance Consulting.)

Omavaraisuusaste lasketaan kaavan 7 mukaan (Yritystutkimus ry 2011, 66).

$$\text{Omavaraisuusaste} - \% = 100 \times \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \quad (7)$$

Erinomainen	yli 50 %
Hyvä	35 – 50 %
Tyydyttävä	25 – 35 %
Välttävä	15 – 25 %
Heikko	alle 15 %

Taulukko 3. Omavaraisuusasteen ohjearvot (Balance Consulting).

4.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon yrityksellä on velkoja suhteessa liikevaihtoon. Mikäli suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, yrityksen pitää tehdä hyvä liiketulos, jotta se selviää rahoituskuluista. Tunnusluku on vertailukelpoinen toimialan sisällä. (Balance Consulting.)

Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan kaavan 8 mukaan (Yritystutkimus ry 2011, 67).

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} - \% = 100 \times \frac{\text{Taseen velat} - \text{Saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto}} \quad (8)$$

4.3 Maksuvalmius

Yrityksen maksuvalmius tarkoittaa sen kykyä maksaa toimintansa maksut ajallaan ja mahdollisimman edullisella tavalla. Yrityksen on saatava rahaa tuloina tai pääomana niin paljon, että se pystyy suoriutumaan jatkuvasti velvoitteistaan. Heikko maksuvalmius voi pakottaa yrityksen ottamaan kallista lisärahoitusta, kun taas hyvä maksuvalmius voi puolestaan mahdollistaa käteisalennusten saannin ja korottomien maksuaikojen hyväksikäytön. Jos maksuvalmius on heikko ja maksut viivästyvät, yritys joutuu maksamaan ylimääräisiä kuluja esimerkiksi viivästyskorkoina. Maksuvalmius jaetaan dynaamiseen ja staattiseen maksuvalmiuteen. Dynaaminen maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä saada tuloja maksuvelvoitteiden hoitamiseen. Staattinen maksuvalmius tarkoittaa, että maksujen maksamiseen on riittävästi rahaa tai nopeasti rahaksi muutettavia varoja. Oman pääoman sijoittaminen maksukyvyttömään yritykseen voi kohentaa maksukykyä ja antaa mahdollisuuksia tehdä muutoksia kannattavuuden parantamiseksi. Maksuvalmiutta voidaan parantaa myös esimerkiksi nopeuttamalla myyntisaamisten tulouttamista, käyttämällä factoringia, vuokraamalla käyttöomaisuutta tai luopumalla investoinneista. (Blummé ym 2007, 41-42.)

Tasetiedot kuvaavat yrityksen taloudellista asemaa tietyllä hetkellä tilikauden päättyessä. Maksuvalmiutta koskevat tilanteet voivat muuttua nopeasti, joten varojen yleistä riittävyyttä tilinpäätöksen nojalla tulisi arvioida varovasti. Likvidit varat kuvaavat heti käytössä olevaa maksuvalmiutta. Niitä ovat käteisvarat, pörssinoteeratut arvopaperit sekä välittömästi nostettavissa olevat talletukset. Myös myyntisaamiset ja vaihto-omaisuus edustavat maksuvalmiutta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238-239.)

4.3.1 Quick ratio (happotesti)

Quick ratio eli happotesti mittaa, miten yritys selviytyisi lyhytaikaisista veloista pelkällä rahoitusomaisuudella, eli se mittaa yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Mikäli rahoituspuskurit ovat pienet, yrityksellä ei ole käytettävissä varoja yllättäviin menoihin. Tunnuslukua tarkasteltaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota sen kehitykseen. (Balance Consulting.)

Quick ratio lasketaan kaavan 9 mukaisesti (Yritystutkimus ry 2011, 71).

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}} \quad (9)$$

Rahoitusomaisuuteen lasketaan rahat ja pankkisaamiset, lyhytaikaiset saamiset ja rahoitusarvopaperit.

Erinomainen	yli 1,5
Hyvä	1 – 1,5
Tyydyttävä	0,5 – 1
Välttävä	0,3 – 0,5
Heikko	alle 0,3

Taulukko 4. Quick ration ohjearvot (Balance Consulting).

4.3.2 Rahoitustulosprosentti

Yrityksen dynaamista maksuvalmiutta ilmaisee rahoitustulosprosentti. Rahoitustulos on luku, joka kiinnostaa lähinnä rahoittajia. Se kertoo, kuinka paljon yritys saa tulo-rahoitusta varsinaisesta liiketoiminnasta. Näillä tuloilla yrityksen tulisi pystyä suoriutumaan rahoituskuluista. Rahoitustulos saadaan, kun nettotulokseen lisätään poistot ja arvonalennukset. Rahoitustuloksen tulee ylittää nollassa myös lyhyellä aikavälillä, sillä sen pitää riittää lainojen lyhennyksiin, voitonjakoon, käyttöpääoman lyhennyksiin ja investointien omarahoitukseen. (Balance Consulting.)

Rahoitustulosprosentti lasketaan kaavan 10 mukaan (Balance Consulting).

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = 100 \times \frac{\text{Nettotulos} + \text{Poistot} + \text{Arvonalennukset}}{\text{Liikevaihto}} \quad (10)$$

Luku on toimialakohtainen ja sen pitää olla positiivinen. Jos rahoitustulos on negatiivinen, yritys on todennäköisesti joutunut ottamaan lisävelkaa tai purkamaan likviditeettiään. Yleisiä ohje-arvoja rahoitustulosprosentille ei ole.

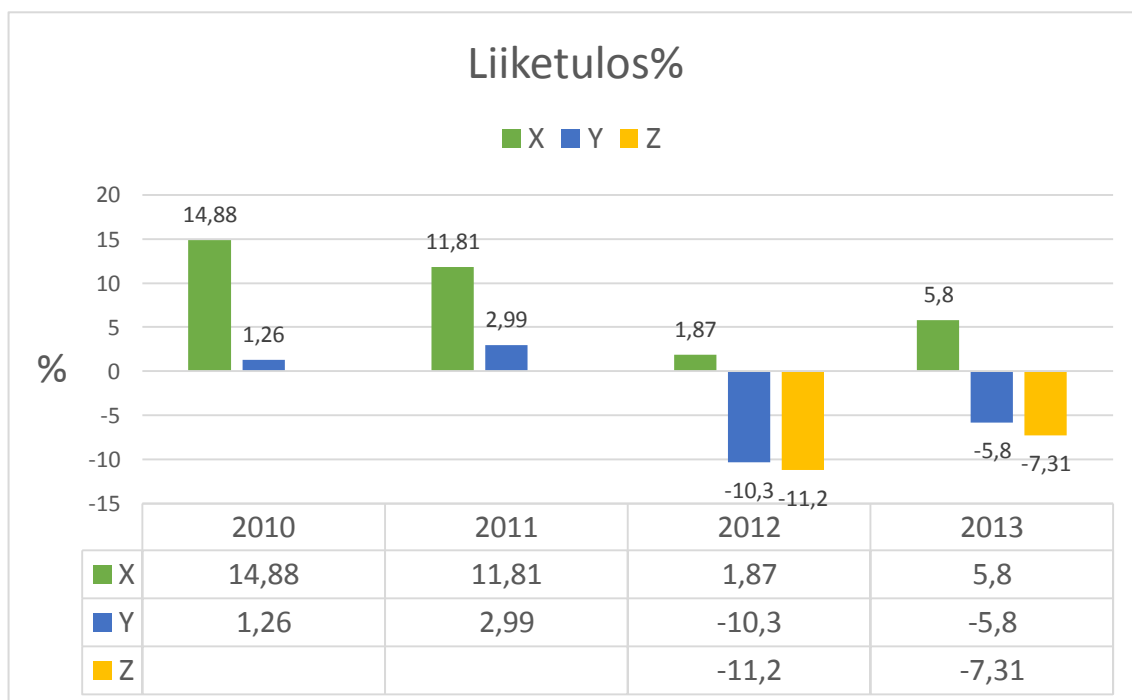
5 Yritykset ja yritysten tilinpäätösanalyysit

Tutkimukseen on valittu kolme Suomessa toimivaa maahuolintayritystä. Tilinpäätösanalyysissä yritysten tunnusluvut on laskettu tilinpäätöstiedoista. Tilinpäätöstiedot on saatu Kauppalehden Tietopalveluista. Kahden yrityksen luvut ovat vuosilta 2010-2013, yhden 2012-2013, koska yritys on aloittanut toimintansa vasta vuoden 2011 loppupuolella. Tunnusluvuista lasketaan kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden lukuja. Näin saadaan kokonaiskuva yritysten taloudellisesta tilasta ja yrityksiä voidaan vertailla toisiinsa.

5.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuuden tunnusluvuiksi on valittu liiketulosprosentti, nettotulosprosentti, kokonaistulosprosentti, käyttökateprosentti, oman pääoman tuotto prosentti sekä sijoitetun pääoman tuotto prosentti. Kannattavuuden tunnuslukuja on laskettu enemmän kuin yleensä tilinpäätösanalyysissä tehdään, koska tässä työssä keskitytään saamaan mahdollisimman kattava kuva eri kannattavuuden mittareista. Kokonaistulosprosenttia ei yleensä tilinpäätösanalyysiin lasketa, mutta tähän työhön se on laskettu mukaan, koska vertailtavilla yrityksillä on satunnaisissa erissä huomattavia summia.

Liiketulosprosentti

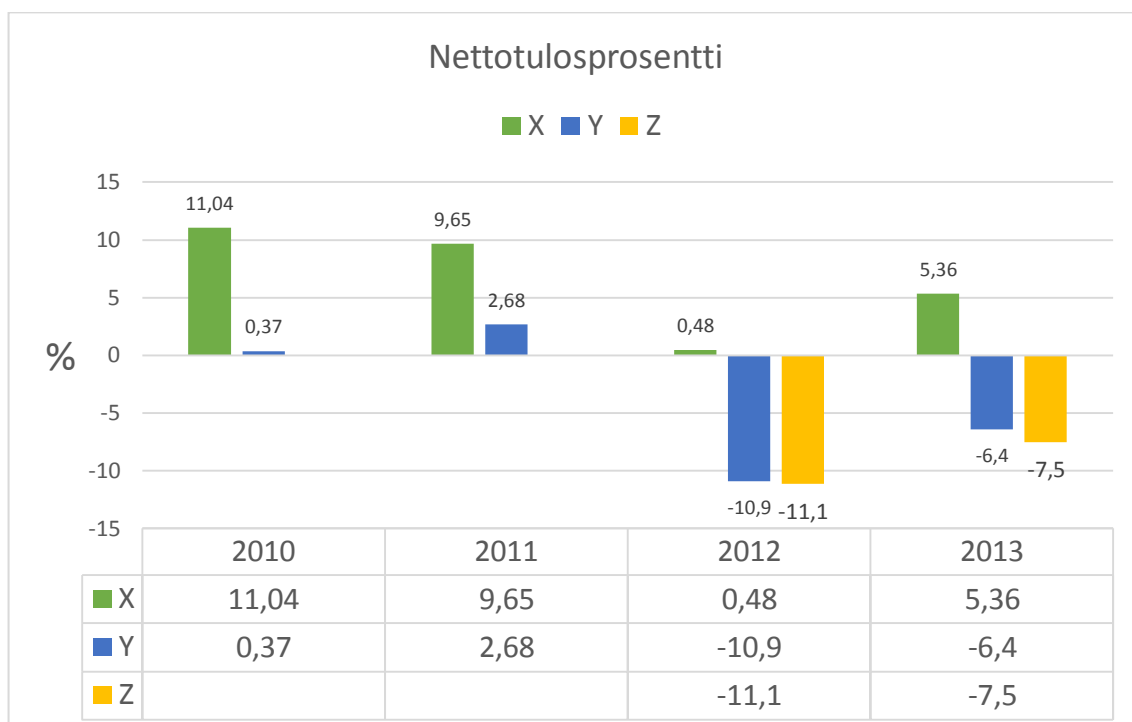
Kuvio 5. Yritysten liike-tulosprosentit

Kuviosta 5 nähdään, että yrityksen X liike-tulosprosentti on kaikkina vuosina plussan puolella, eli toiminta on ollut kannattavaa. Luvut ovat myös selvästi paremmat kuin kilpailijoiden. Vuosina 2010 ja 2011 liike-tulosprosentti on ollut kumpanakin vuonna yli 10 %, mikä on ohjearvojen mukaan hyvä. Vuonna 2010 X:n liike-tulos on ollut yli 5 miljoonaa euroa ja vuonna 2011 lähes 4,8 miljoonaa euroa. Liikevaihto on noussut vuodesta 2010 vuoteen 2011 noin 13 %, mutta liike-tulos on jäänyt pienemmäksi kuin vuonna 2010. Vuonna 2012 liike-tulos sen sijaan on laskenut heikoksi, ollen vain noin 2 %. Liikevaihto on ollut edellisen vuoden luokkaa, mutta vuonna 2012 X on kirjannut arvonalentumisia lähes 1,8 miljoonaa euroa, mikä pienentää liike-tulosta. Vuonna 2013 liike-tulos on saatu nostettua tyydyttävälle tasolle, vaikka yrityksen liikevaihto on pienentynyt vuodesta 2012.

Yritys Y on päässyt niukasti positiiviseen liike-tulosprosenttiin vuosina 2010 (1,26) ja 2011 (1,99), mutta liike-tulos on kuitenkin kumpanakin vuonna ollut heikko. Vuosina 2012 ja 2013 liike-tulosprosentti on painunut miinukselle ollen vuonna 2012 yli -10 % ja vuonna 2013 lähes -6 %. Yrityksen liikevaihto on laskenut vuodesta 2011 vuoteen 2012 noin 33 % ja jälleen vuodesta 2012 vuoteen 2013 noin 32 %. Se ei ole kuitenkaan saanut vähennettyä kuluja samassa suhteessa. Esimerkiksi henkilöstökulut ovat vuosina 2010 ja 2011 noin 60 % liikevaihdosta, mutta vuosina 2012 ja 2013 yli 70 %. Poistot ovat jopa hieman suuremmat vuonna 2012 kuin vuonna 2011. Vuonna 2013 käyttöomaisuutta on myyty ja näin saatu poistoja pienemmäksi.

Yritys Z:n liike-tulosprosentti on kumpanakin tarkasteluvuonna negatiivinen ja se tuotti liike-tappiota kumpanakin vuonna. Vuonna 2012 Z:n liike-tulosprosentti oli yli -11 %, mikä on vertailun heikoin luku. Liike-tappiota syntyi tilikaudella noin 4,8 miljoonaa euroa. Kun liike-tappio oikaistaan vastaamaan 12 kuukauden tulosta, liike-tappio on noin 3,2 miljoonaa euroa noin 30 miljoonan liikevaihdolla. Vuonna 2013 liike-tulosprosentti on hieman parempi ollen edelleen kuitenkin negatiivinen, yli -7 %. Liike-tappiota syntyi noin 4 miljoonaa euroa noin 55 miljoonan euron liikevaihdolla. Vuonna 2013 liikevaihto on kasvanut huomattavasti vuoteen 2012 verrattuna ja kulut on saatu pysymään suhteellisesti pienempinä.

Nettotulosprosentti

Kuvio 6. Yritysten nettotulosprosentit.

Kuviosta 6 nähdään, että X:n nettotulosprosentti on kaikkina vuosina plussalla toisin kuin muiden yritysten. Paras nettotulosprosentti sillä on ollut vuonna 2010, jolloin se on päässyt yli 10 %:n lukemaan. Luku on hieman laskenut vuonna 2011, ja vuonna 2012 se on vain hieman plussan puolella. Tämä johtuu paitsi liiketuloksen pienentymisestä myös rahoitustuottojen pienentymisestä. Vuonna 2013 luku on taas saatu nousuun ollen yli 5 %.

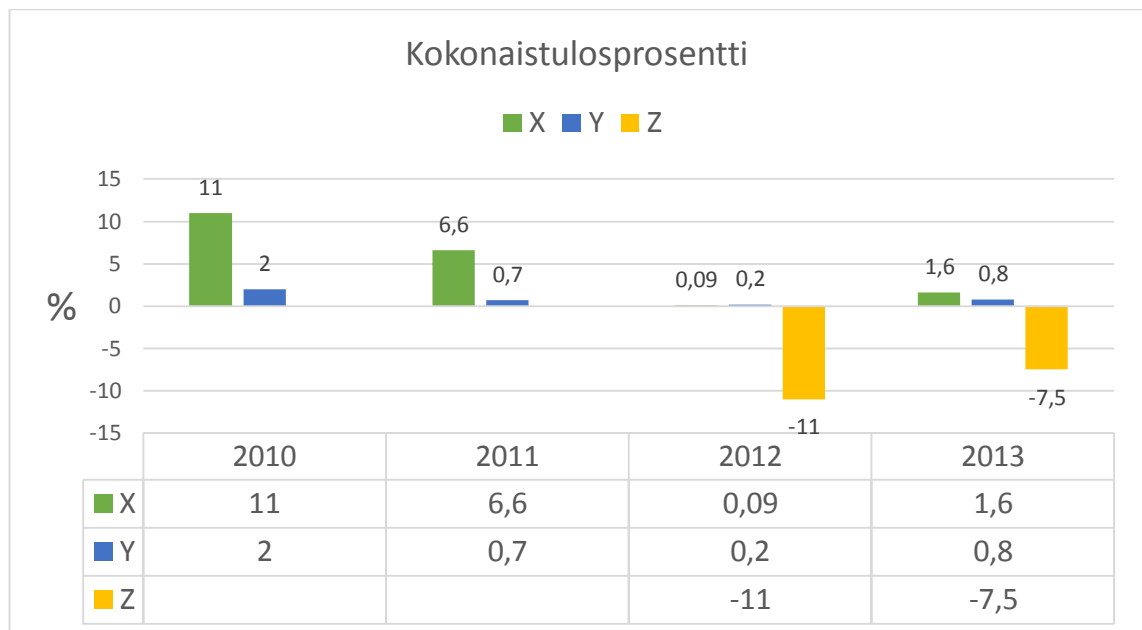
Y:n nettotulos on ollut plussan puolella kahtena ensimmäisenä vertailuvuonna; 0,37 % vuonna 2010 ja vajaa 3 % vuonna 2011. Seuraavina vuosina nettotulos on painunut miinukselle ollen vuonna 2012 yli -10 % ja vuonna 2013 noin -6 %. Y:n rahoituskulut ovat olleet vertailuajan suurimmat vuonna 2012 samaan aikaan kun sen liikevaihto on laskenut yli 30 %. Rahoituskulut ovat laskeneet vuodesta 2012 vuoteen 2013 noin 30 % johtuen ilmeisesti käyttöomaisuuden myynnistä, mistä on ollut velkaa.

Myös Z:n nettotulosprosentti on kumpanakin vuonna miinuksella. Vuonna 2012 luku oli -11 % ja vuonna 2013 -7 %. Luvut eivät juurikaan eroa liiketulosprosen-

tista, koska yritys ei ole juurikaan maksanut veroja ja rahoituskulut ovat prosentuaalisesti pienet verrattuna liikevaihtoon.

Vuosi 2012 on ollut kaikille yrityksille vaikea, ja silloin on tehty vertailun huonoimmat nettotulokset.

Kokonaistulosprosentti

Kuvio 7. Yritysten kokonaistulosprosentit.

Kuviosta 7 nähdään, että X:n paras kokonaistulosprosentti on ollut vuonna 2010, jolloin se on saavuttanut 11%:n lukeman. Seuraavina vuosina luku on lähtenyt laskuun ollen vuonna 2011 noin 7 % ja vuonna 2012 vain 0,09 %. Vuonna 2013 luku on noussut lähes kahteen. Annetut konserniavustukset ovat suurin syy siihen, että luvut eroavat nettotulosprosentteista. X on antanut konserniavustuksia tytäryhtiölle vuosina 2011 ja 2013, joten sen kokonaistulosprosentit ovat alemmat noina vuosina kuin nettotulosprosentit. Vuonna 2011 konserniavustusta on annettu 1,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2013 yli 1,4 miljoonaa euroa.

Y:n paras luku on vuodelta 2010, ja tämän jälkeen luku on ollut yhden ja nollan välillä painumatta kuitenkaan miinukselle minään vuonna. Kokonaistulokseen lasketaan myös satunnaiset erät ja tästä syystä kokonaistulosprosentti eroaa

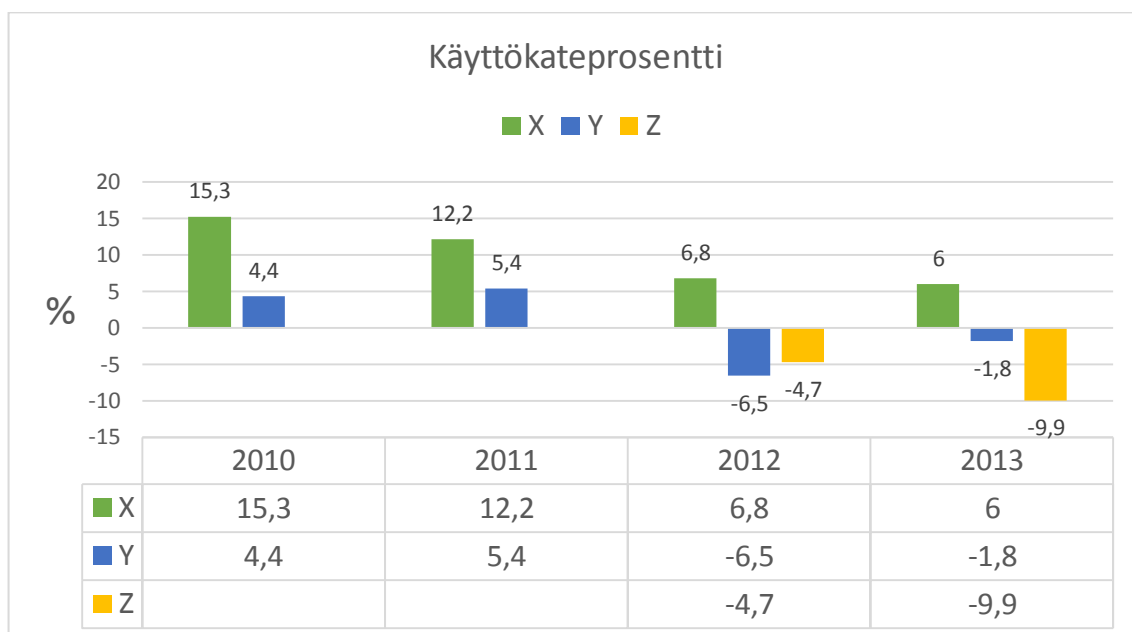
liiketulos- ja nettotulosprosentteista. Näissä Y:llä on ollut negatiiviset luvut vuosina 2012 ja 2013, mutta positiiviset luvut kuitenkin kokonaistulosprosentteissa. Yritys on saanut emoyhtiöltä konserniavustusta 1,8 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja 820 000 euroa vuonna 2013.

Z:n luvut ovat samat kuin nettotulosprosentissa eli - 11 % vuonna 2012 ja - 7 % vuonna 2013. Lukujen samanlaisuus johtuu siitä, ettei Z:lla ole ollut satunnaisia eriä kuten X:llä ja Y:llä.

Suomessa on säädetty Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1986/825 ja lain mukaan konserniavustus on sallittu, mikäli avustuksen antava yritys omistaa toisen yrityksen osakkeista vähintään 90 %, molemmat ovat kotimaisia osakeyhtiöitä tai osuuskuntia, molemmat harrastavat liiketoimintaa ja tilikaudet päättyvät samanaikaisesti. Verotuksessa ja kirjanpidossa avustus käsitellään antajan menona ja saajan tulona. Maksajalle avustus on satunnainen kulu ja saajalle satunnainen tulo. Antaja hyötyy konserniavustuksen antamisessa verotuksessa. Kun toinen yritys tekee voittoa ja toinen tappiota, olisi turhaa maksaa voitollisesta yrityksestä paljon veroja. Konserniavustuksen siirto toiselle yritykselle alentaa antavan yrityksen verotusta. Y:n kokonaistulosprosentti on siis saatu plussalle, vaikka nettotulosprosentit ovatkin miinusmerkkisiä vuosina 2012 ja 2013.

Z on myös tehnyt liiketappiota, mutta se ei ole voinut saada konserniavustusta koska emoyhtiö on ulkomaalainen. Sen sijaan emoyhtiö on avustanut sitä pääomallainalla. Tämä ei kuitenkaan näy tuloslaskelmassa, vaan taseen puolella vakavaraisuudessa.

Käyttökateprosentti

Kuvio 8. Yritysten käyttökateprosentit.

Kuviossa 8 nähdään, että X:n käyttökate on laskenut vuosi vuodelta ja yli puolittunut neljässä vuodessa. Vuonna 2010 käyttökateprosentti on ollut 15 % ja vuonna 2013 enää 6 %. X:n luvut ovat silti kaikilta vuosilta paremmat kuin kilpailijoiden, ja sen huonoin luku on parempi kuin kilpailijan paras luku. Vuosina 2010 ja 2011 liike tulosta on saatu noin 5 miljoonaa euroa, ja poistot ovat olleet noin 160 000 euroa. Vuonna 2012 liike tulos on heikentynyt, ja samaan aikaan poistot ovat lisääntyneet ja arvonalentumisia on kirjattu 1,8 miljoonaa euroa.

Y:n käyttökate on ollut plussalla vielä vuosina 2010 ja 2011 ollen noin 5 %, mutta se on painunut negatiiviseksi vuosina 2012 ja 2013 ollen vuonna 2012 -6,5 % ja vuonna 2013 -1,8 %. Parannus vuodesta 2012 vuoteen 2013 johtuu siitä, että yritys on saanut hieman karsittua kulujaan sekä saanut myyntivoittoa käyttöomaisuuden myynnistä.

Z:n luvut ovat negatiiviset ja sen liike tulos on ollut negatiivinen kumpanakin vuonna. Toisin kuin kilpailijat, se ei ole saanut lukua kohenemaan vaikeasta vuodesta 2012, vaan luku on ollut huononemaan päin vielä vuonna 2013. Tämä johtuu siitä, että käyttökate on pysynyt suunnilleen samana, vaikka liikevaihto on kasvanut lähes 50 %.

Oman pääoman tuotto prosentti

	X	Y	Z
2010	77 %	negatiivinen	
2011	52,4 %	254,2 %	
2012	2,5 %	-502,3 %	negatiivinen
2013	30 %	-171,7 %	negatiivinen

Taulukko 5. Yritysten oman pääoman tuotto prosentit.

Kuten taulukossa 5 nähdään, oman pääoman tuotto prosentteissa on suuria heit-toja yritysten ja vuosien välillä. Kaiken kaikkiaan X pärjää vertailussa parhaiten, sillä luku on jokaisena vuonna positiivinen. Paras vuosi sillä on ollut 2010 (77 %) ja heikoin 2012 (2,5 %). Vuosina 2010 ja 2011 X on tuottanut todella hyvän tuoton omalle pääomalle (77 ja 52).

Y on saanut negatiivisen luvun vuonna 2010, koska sen oma pääoma on ollut miinuksella. Vuonna 2011 luku on ollut hyvä, yli 250 %. Yrityksen nettotulos on ollut noin 670 000 euroa ja oikaistu oma pääoma 265 000 euroa. Näin ollen prosentti on ollut suuri. Oman pääoman osuus on kuitenkin pieni verrattuna esimerkiksi X:ään (yli 7 miljoonaa euroa), joten tulos suhteutettuna verrattain pieneen pääomaan antaa suuren luvun. Vuonna 2012 luku on laskenut huonoksi ollen yli -500 %. Oikaistun pääoman osuus on noussut, mutta lähes kahden miljoonan tappio antaa ison miinusmerkkisen luvun. Vuosi 2013 ei ole ollut yhtä huono kuin vuosi 2012, mutta luku on kuitenkin ollut reilusti miinuksella, yli -170 %. Oikaistu oma pääoma on 425 000 euroa, mutta nettotulos on miinuksella noin 730 000 euroa.

Z:n oma pääoma on ollut negatiivinen kumpanakin vuonna ja se on myös tuottanut tappiota kumpanakin vuonna, eli oman pääoman tuotto prosenttia ei voida laskea.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

	X	Y	Z
2010	104%	0%	
2011	65%	283%	
2012	10%	-475%	negatiivinen
2013	32%	-156%	negatiivinen

Taulukko 6. Yritysten sijoitetun pääoman tuotto prosentit.

Taulukossa 6 nähdään, että X on tuottanut jokaisena vuonna sijoitetulle pääomalle tuottoa. Vaihtelua on tosin ollut paljonkin vuosien välillä. Paras vuosi on ollut 2010, jolloin luku on peräti yli 100. Vuonna 2011 luku on laskenut 65:een, ja lasku on jatkunut edelleen vuonna 2012, jolloin tuotto prosentti on ollut vertailun huonoin, vain 10 %. Se on kuitenkin viitteellisten arvojen mukaan hyvä. Vuonna 2013 luku on noussut yli 30 %:iin.

Y on päässyt positiiviseen lukuun ainoastaan vuonna 2011. Vuonna 2010 luku on lähes nolla. Vaikka tulos on ollut plussalla, keskimääräinen oma pääoma on ollut miinuksella ja näin ollen luku on nolla. Vuonna 2011 sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut lähes 300 %. Tällöin se on sekä tuottanut liike tulosta että sen pääoma on ollut positiivinen. Pudotus on taas ollut suuri vuonna 2012, sillä luku on laskenut reilusti miinuksen puolelle ollen -475 %. Miinus on vähentynyt vuodelle 2013 ollen kuitenkin edelleen -156 %. Vuosina 2012 ja 2013 se ei ole onnistunut tuottamaan tulosta sijoitetulle pääomalle tappioiden vuoksi.

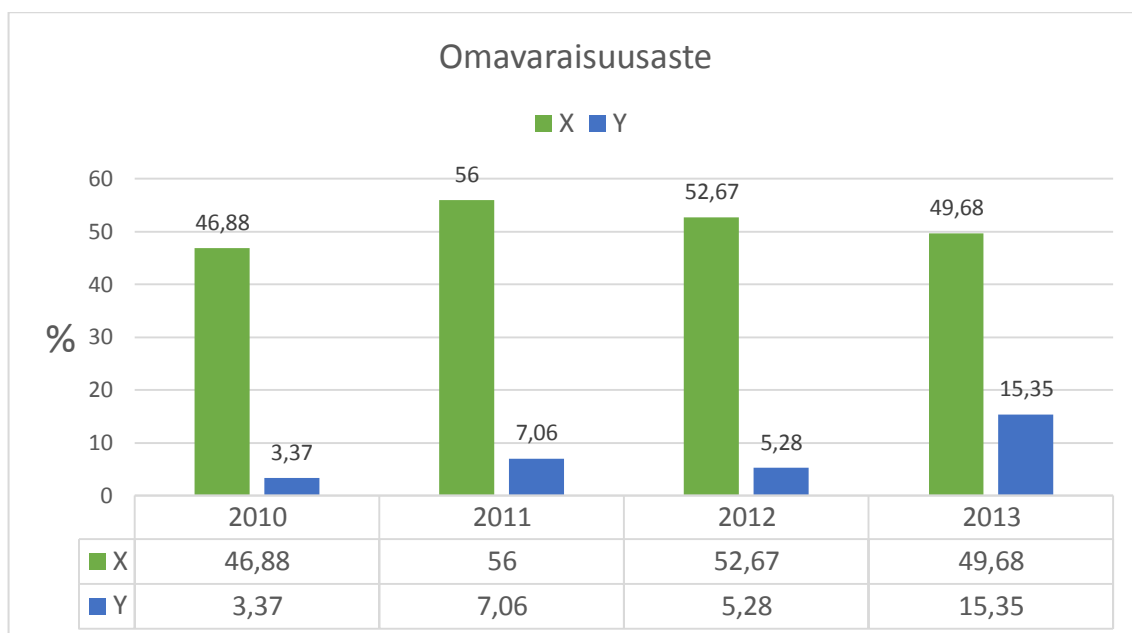
Z:lle lukuja ei voida laskea, koska se ei ole tuottanut liike tulosta kumpanakaan vuonna, ja sen oma pääoma on myös ollut negatiivinen kumpanakin vuonna.

Huomattavaa on, että yrityksillä ei ole varsinaista pitkäaikaista vierasta pääomaa millään tarkastellulla tilikaudella, joten sijoitettu pääoma tässä tapauksessa on taseen oman pääoman keskiarvo. Z:lla on konsernilta saatua pääomalainaa, jota se on pyytännyt vuoden 2012 tappioiden kattamiseen 5,7 miljoonaa euroa ja vuoden 2013 tappioiden kattamiseen 2,8 miljoonaa euroa.

5.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuuden tunnusluvuiksi on valittu omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuminen. Näillä luvuilla saadaan selville oman pääoman osuus sekä velkojen osuus.

Omavaraisuusaste

Kuvio 9. Yritysten omavaraisuusasteet.

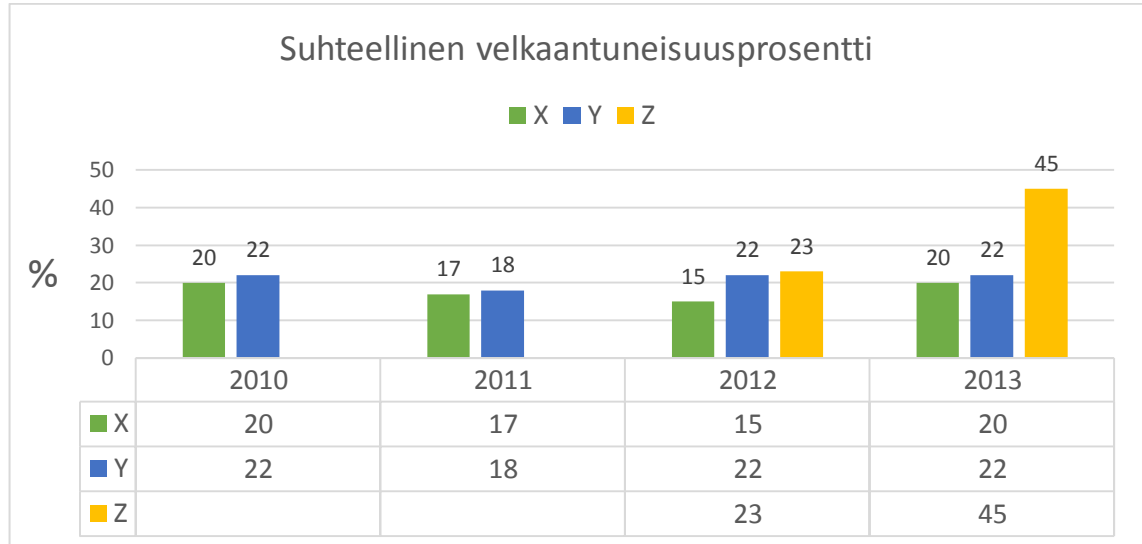
Kuviosta 9 nähdään, X:n omavaraisuusaste on kaikkina vertailuvuonna hyvä tai erinomainen ollen kaikkina vuosina n. 50 %. Isoja vaihteluita ei ole, ja sillä on puskuria selvitä myös huonoista ajoista, koska sen oman pääoman osuus on suuri.

Y:n omavaraisuusaste on kaikkina vuosina heikko. Vuosina 2010-2012 omavaraisuusaste on ollut alle 10, vuonna 2010 vain 3 %. Viimeisenä vertailuvuonna se on saanut nostettua omavaraisuusasteen 15 prosenttiin. Tämä johtuu kuitenkin taseen puolittumisesta vuodesta 2012 vuoteen 2013. Taseen puolittuminen taas johtuu siitä, että vuonna 2012 velkaa on ollut saman konsernin yritykselle 4,5 miljoonaa euroa, mutta vuonna 2013 enää 1,5 miljoonaa euroa. Emoyritys on luultavasti kirjannut kolme miljoonaa luottotappioihin.

Z:n omavaraisuusaste on negatiivinen, koska sen oma pääoma on miinuksella. Tällöin lukua ei voida laskea.

Suhteellinen velkaantumisaste

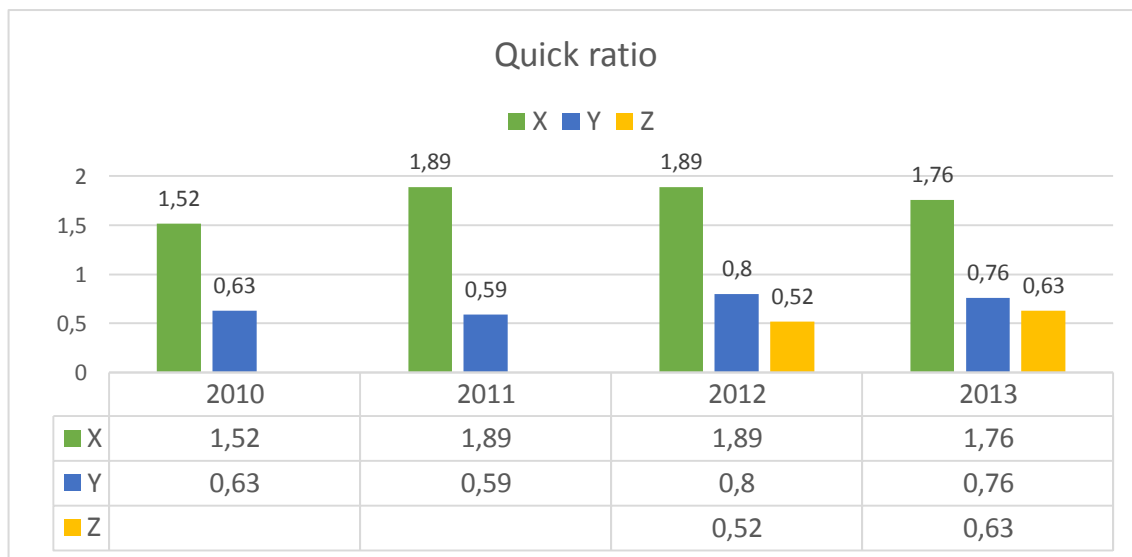
Kuvio 10. Yritysten suhteelliset velkaantuneisuusprosentit.

Kuviosta 10 nähdään, että X:n luvut ovat kaikkina vuosina tasaisesti viidentoista ja kahdenkymmenen prosentin välillä. Luku on vakiintunut melko matalalle tasolle, mikä kertoo, että X selviää hyvin ilman velkaa. Myös Y:n luvut ovat olleet tasaisesti jokaisena vuonna 20%:n luokkaa. Y:n velat muodostuvat pääasiassa siirtoveltoista ja veloista saman konsernin yrityksille. Velat ovat lyhytaikaista velkaa. Z:lla luku vuonna 2012 on myös samaa luokkaa kuin muilla, mutta vuonna 2013 luku on noussut yli 40 prosenttiin. Velan määrä on itse asiassa pysynyt samana, mutta muutos johtuu suhteellisesta liikevaihdon alentumisesta. Kaikilla on kuitenkin hyvä tilanne velkaantuneisuuden suhteen, eivätkä minkään yrityksen luvut ole hälyttävän korkealla. Huomattavaa on, että X:lla ja Y:llä ei ole ollenkaan pitkäaikaista velkaa. Z:n pitkäaikainen velka on emoyhtiöltä saatua pääomalainaa.

5.3 Maksuvalmius

Maksuvalmiuden tunnusluvuiksi on laskettu quick ratio ja rahoitustulosprosentti, jotka ovat hyviä maksuvalmiutta kuvaavia lukuja.

Quick ratio

Kuvio 11. Yritysten quick ratio -luvut.

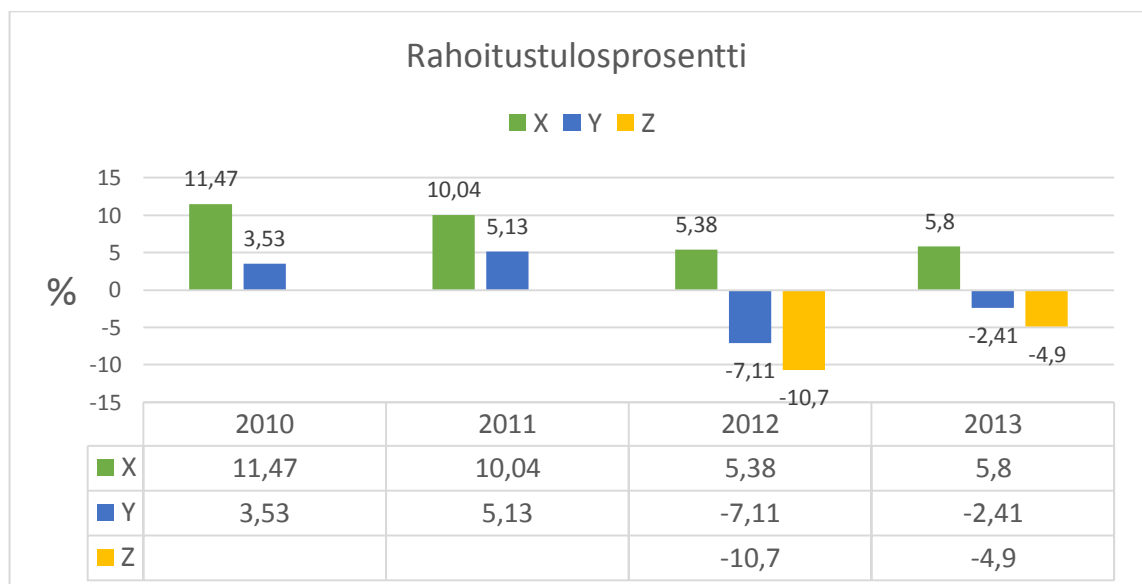
Kuviossa 11 nähdään, että X:n tunnusluku on kaikkina vuosina erinomainen eli se selviäisi hyvin lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudellaan. Kaikki luvut ovat 1,5 – 1,9 välillä. Suuria eroavaisuuksia ei siis ole, eikä vuosien varrella rahoitusomaisuuteen ole tullut muutoksia eikä velkaa tarvinnut ottaa.

Y:n ja Z:n quick ratio luvut ovat tyydyttävät. Rahoittajat voivat miettiä tarkemmin luoton antamista näille yhtiöille. Y:n luku on ollut huonoin vuonna 2011 (0,59), ja parhaimmillaankin se on ollut vain 0,8 vuonna 2012. Y:n rahat ja pankkisaamiset ovat hyvin pienet, vuonna 2010 ja 2011 ne olivat vain 600 euroa, vuonna 2012 3000 euroa ja vuonna 2013 0 euroa. Näin ollen rahoitusomaisuus muodostuu suurelta osin lyhytaikaisista saamisista. Vuosina 2012 ja 2013 lyhytaikaisten saamisten suurin osuus on saman konsernin yrityksen saamisissa eli konserniavustuksissa. Y:n maksuvalmius on siis pääosin ollut emoyhtiön avustusten varassa. Z:n luvut ovat 0,52 vuonna 2012 ja 0,63 vuonna 2013. Z:n lyhytaikaisissa saamisissa vielä iso osuus on lainasaamisissa saman konsernin

yrittäjiltä. Z:n voisi olla vaikea saada lisärahoitusta lyhytaikaisten menojen maksuun, koska sen omavaraisuusasteikin on negatiivinen.

Current ratio kuvaa myös yrityksen kykyä maksaa lyhytaikaiset velat omaisuudellaan. Erotuksena quick ratioon on, että rahoitusomaisuuteen lisätään myös vaihto-omaisuus. Vaihto-omaisuuden arvo saadaan taseesta, eikä se välttämättä vastaa täysin todellisuutta, eli mikä vaihto-omaisuuden arvo olisi, jos se todella jouduttaisiin myymään. Tässä työssä ei lasketa current ratio -lukuja, koska alalla vaihto-omaisuutta ei juurikaan ole, joten luvut olisivat lähes samat kuin quick ratioissa.

Rahoitustulosprosentti

Kuvio 12. Yritysten rahoitustulosprosentit.

X:n rahoitustulosprosentti kahtena ensimmäisen vertailuvuonna on ollut yli 10 %, kuten kuviossa 12 nähdään, mutta laskenut sittemmin vähän yli viiteen prosenttiin. Luku on kuitenkin plussalla, ja yritys on selvinnyt ilman velkaa.

Y on selvinnyt vuosina 2010 ja 2011 ihan hyvin, jolloin rahoitustulos on ollut plussamerkkinen ollen vuonna 2010 yli 3 % ja vuonna 2011 yli 5 %. Vuosina 2012 ja 2013 rahoitustulos on laskenut miinukselle, koska liiketulos on ollut kumpanakin vuonna negatiivinen. Vuonna 2012 luku on ollut -7,1 % ja vuonna 2013 -2,4 %.

Z:n rahoitustulosprosentit ovat kaikkein huonoimmat. Vuonna 2012 luku oli lähes -11 % ja vuonna 2013 melkein -5 %. Luvun parannus vuoteen 2013 johtuu siitä, että liiketappion määrä suhteessa liikevaihtoon on pienentynyt ja poistojen osuus kasvanut yli miljoonalla eurolla.

Negatiivinen rahoitustulos voi merkitä, että yritys joutuu ottamaan lisälainaa tai purkamaan likviditeettiä. Tulorahoituksen määrään voidaan vaikuttaa tuottoja lisäämällä tai kustannuksia karsimalla.

6 Johtopäätökset

Yrityksen toiminnan on oltava pitkällä aikavälillä kannattavaa, jotta se pystyy toimimaan. Kannattamaton yritys joutuu ennen pitkää konkurssiin. Yritys voi menestyä ja olla kannattava monesta eri syystä. Yrityksen menestystekijöitä voivat olla esimerkiksi alhaiset kustannukset, laatu, joustavuus tai henkilöstö tai näiden yhdistelmä. Menestystekijät voivat olla yrityksen erityispiirteitä, mistä yritys ei edes ole täysin tietoinen tai toisaalta tekijöitä, joihin yrityksen johto on tietoisesti satsannut. Usein yrityksen menestys perustuu siihen, että se pystyy alhaisempiin kustannuksiin kuin kilpailijat. (Pellinen 2006, 261, 264).

Tilinpäätöstietojen perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä niistä seikoista, jotka tekevät toisesta yrityksestä kannattavan ja toisesta tappiollisen, eikä voida selvittää, mitkä ovat yrityksen menestystekijöitä. Tilinpäätöstietojen pohjalta voidaan laskea tunnuslukuja, ja jos luvuissa huomataan suuria eroja, tämän jälkeen voidaan tehdä benchmarkingia selvittämään, mitä menestyvä yritys tekee toisin.

X

X:n kannattavuus on laskenut koko tarkastelujakson ajan. Vuosina 2010 ja 2011 kannattavuus on ollut hyvä, mutta laskenut kahtena seuraavana vuonna. Yhtiö on kuitenkin ollut kannattava kaikkina tarkasteluvuosina. Vuosi 2010 on ollut sille vertailuvuosista paras, vaikka liikevaihto on silloin ollut pienin. Vuosi 2012 puolestaan oli heikoin vuosi vaikka liikevaihto silloin oli suurin.

			2010	2011	2012	2013
Liiketulos-%			14,88	11,81	1,87	5,8
Nettotulos-%			11,04	9,65	0,48	5,36
Kokonaistulos-%			11	6,6	0,09	1,6
Käyttökate-%			15,3	12,2	6,8	6
Oman pääoman tuotto-%			77	52,4	2,5	30
Sijoitetun pääoman tuotto-%			104	65	10	32

Taulukko 7. X: kannattavuuden tunnusluvut

Taulukosta 7 nähdään, että kannattavuusluvusta paras vuosi on ollut 2010. Vuonna 2011 kannattavuus on hieman laskenut. Vuonna 2012 kannattavuus laski alimmilleen, mutta oli kuitenkin edelleen plussan puolella. Yrityksen liikevaihto oli suurin vuonna 2012, mutta se teki tuolloin kuitenkin huonoimman tuloksensa. Tämä johtui pitkälti tytäryhtiöosakkeiden alaskirjauksesta (lähes 2 miljoonaa euroa). Vuonna 2013 kannattavuus on lähtenyt nousuun, mutta ei ole saavuttanut vuosien 2010 ja 2011 tasoa. Liikevaihto on laskenut vuonna 2013, mutta kannattavuus on kuitenkin ollut tyydyttävällä tasolla.

			2010	2011	2012	2013
Omavaraisuusaste			46,88	56	52,67	49,68
Suhteellinen velkaantuneisuus			20	17	15	20

Taulukko 8. X:n vakavaraisuus

X:lla on vahva omavaraisuusaste kuten taulukosta 8 nähdään, ja sen voi luokitella hyväksi kaikkina tarkasteluvuosina. Sillä ei ole ollut tarvetta ottaa pitkäaikaisista lainaa ja sen suhteellinen velkaantuneisuus on pientä.

			2010	2011	2012	2013
Quick ratio			1,52	1,89	1,89	1,76
Rahoitustulosprosentti			11,47	10,04	5,38	5,8

Taulukko 9. X:n maksuvalmius

X:n maksuvalmius on erinomaisella tasolla. Taulukosta 9 nähdään, että sen quick ratio arvo on erinomainen jokaisena tarkasteluvuonna. Rahoitustulos on ollut yli 10 vuosina 2010 ja 2011, mutta puolittunut vuonna 2012 ja pysynyt sillä tasolla myös vuonna 2013.

X:n taloudellinen tilanne on hyvä. Sen toiminta on kannattavaa, ja oma pääoma on vahva. Vahva oma pääoma antaa sille myös joustavuutta selvitä mahdollisista huonoimmista vuosista, ja sen likviditeetti riittää suoriutumaan velvoitteista.

Y

Y:n tilanne on huononemaan päin. Se on ollut kannattava vielä vuosina 2010 ja 2011, mutta seuraavina vuosina tuottanut tappiota.

	2010	2011	2012	2013
Liiketulos-%	1,26	2,99	-10,3	-5,8
Nettotulos-%	0,37	2,68	-10,9	-6,4
Kokonaistulos-%	2	0,7	0,2	0,8
Käyttökate-%	4,4	5,4	-6,5	-1,8
Oman pääoman tuotto-%	negat.	254,2	-502,3	-171,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0	283	-475	-156

Taulukko 10. Y:n kannattavuuden tunnusluvut

Taulukosta 10 nähdään, että Y on tehnyt positiivista tulosta vuonna 2010. Tulos on parantunut vielä vuonna 2011, joka on ollut sen paras vuosi. Vuonna 2012 on tapahtunut käänne ja yritystoiminta ei ole enää ollut kannattavaa. Kokonaistulos on saatu positiiviseksi emoyhtiön konserniavustuksen vuoksi. Vuonna 2013 kuluja on saatu sopeutettua, ja luvut on saatu paranemaan, mutta toiminta oli edelleen kannattamatonta. Koska toiminta on ollut kaksi viimeistä vuotta kannattamatonta, Y:n on mietittävä keinoja, miten toiminta käännetään kannattavaksi. Y:n liikevaihto on laskenut reilusti, ja sen pitää saada myös kulut laskemaan samassa suhteessa.

	2010	2011	2012	2013
Omavaraisuusaste	3,37	7,06	5,28	15,35
Suhteellinen velkaantuneisuus	22	18	22	22

Taulukko 11. Y:n vakavaraisuus

Taulukosta 11 nähdään, että Y:n omavaraisuus on heikko, mutta suhteellinen velkaantuneisuus on matala. Tämä tarkoittaa, että yrityksen oma pääoma on melko pieni, mutta se ei ole kuitenkaan ottanut pitkäaikaista lainaa selvitäkseen. Tämä selittyy sillä, että se saa emoyhtiöltä konserniavustusta tarvittaessa.

	2010	2011	2012	2013
Quick ratio	0,63	0,59	0,8	0,76
Rahoitustulosprosentti	3,53	5,13	-7,11	-2,41

Taulukko 12. Y:n maksuvalmius

Taulukosta 12 nähdään, että Y:n quick ratio on tyydyttävä, ja se on pysynyt suurin piirtein samana kaikkina vuosina. Rahoitustulos on ollut positiivinen kahtena ensimmäisenä vertailuvuonna, mutta se laskenut heikoksi kahtena seuraavana vuonna. Rahoitustulokseen heijastuu suoraan sen tekemät liiketappiot vuosina 2012 ja 2013.

Y:n toiminta on ollut kannattavaa, mutta se on muuttunut sittemmin kannattamattomaksi. Tappiot eivät ole vähentäneet sen omaa pääomaa, sillä se on saanut emoyhtiöltä konserniavustuksia tappioiden kattamiseen. Näin ollen oma pääoma on pysynyt yrityksessä.

Z

Z:n taloudellinen tilanne on kaikista vaikein. Se tuottaa useita miljoonia tappiota, ja sen pääoma on negatiivinen. Yritys on aloittanut Suomessa vasta loppuvuonna 2011 voitettuaan ison tarjouskilpailun. Sen edeltäjä oli myös usean vuoden ajan raskaasti tappiollinen (Lentoposti). Z:n haasteena on tehdä toiminnasta kannattavaa.

	2012	2013
Liiketulos-%	-11,2	-7,31
Nettotulos-%	-11,1	-7,5
Kokonaistulos-%	-11	-7,5
Käyttökate-%	-4,7	-9,9
Oman pääoman tuotto-%	neg	neg
Sijoitetun pääoman tuotto-%	neg	neg

Taulukko 13. Z:n kannattavuus.

Taulukosta 13 nähdään, että Z:n toiminta on kannattamatonta. Kannattavuutta on saatu parannettua toisena toimintavuonna, jolloin liikevaihto on noussut ja

kulut saatu suhteessa edellisvuotta pienemmiksi. Tappio on kuitenkin useita miljoonia euroja.

	2012	2013
Omavaraisuusaste		
Suhteellinen velkaantuneisuus	23	45

Taulukko 14. Z:n omavaraisuus

Z:n oma pääoma on negatiivinen. Näin ollen omavaraisuusastetta ei voida laskea. Suhteellinen velkaantuneisuus on kuitenkin melko matala, kuten taulukosta 14 nähdään. Velkaa on lähinnä emoyhtiöltä pääomalainan muodossa.

	2012	2013
Quick ratio	0,52	0,63
Rahoitustulosprosentti	-10,7	-4,9

Taulukko 15. Z:n maksuvalmius

Ainoa luku, missä Z pääsi lähes toisten tasolle, on quick ratio eli maksuvalmiuden luku, mikä sillä oli tyydyttävä. Rahoitustulos on negatiivinen koska positiivista liiketulosta ei ole syntynyt (taulukko 15).

Työssä vertailtavien yritysten tilinpäätösanalyysit kertoivat, että selkeästi kannattavin ja vakavaraisin yritys on X. Sen luvut ovat melko tasaiset koko tarkasteluajankohdan ajan eikä suurempia heittelyitä ole. Vuosi 2012 on ollut kaikille yrityksille selkeästi vaikein, niin myös X:lle, joka sai huonoimmat tuloksensa tuolta vuodelta. Tosin silloinkin se oli selkeästi parempi kuin Y tai Z. Tilinpäätösanalyysien pohjalta voidaan todeta, että vain X:lla on vakaa ja hyvä pohja toiminnalle. Y:n ja Z:n tulisi pian saada toiminta kannattavaksi, jotta ne voivat järkevästi jatkaa toimintaa.

7 Yhteenveto

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville kolmen yrityksen taloudellinen tila kannattavuuden näkökulmasta. Tätä tutkittiin tekemällä tilinpäätösanalyysit käyttäen hyväksi yritysten tilinpäätöstietoja. Tilinpäätösanalyysissä laskettiin kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja yritysten tilinpäätöksistä vuosilta 2010-2013. Työssä keskityttiin erityisesti kannattavuuden tunnuslukuihin, jotta saatiin selville, kuinka kannattavaa yritysten toiminta on. Tutkimuksessa saatuja lukuja verrattiin yrityksen omaan kehitykseen sekä toisiinsa. Ala ja yritykset valikoituivat tekijän mielenkiinnon pohjalta. Yksi yrityksistä oli tekijän työnantaja.

Tutkimuksessa selvisi, että yritysten välillä on selviä eroja niin kannattavuudessa kuin taloudellisessa tilassa. Vain yksi yritys kolmesta toimii kannattavasti. Kahden muun toiminta on tappiollista, ja kumpikin yritys saa avustusta emoyhtiöltä; toinen konserniavustusta ja toinen pääomalainaa. Voitaisiin todeta, että nämä yritykset toimivat, koska emoyhtiö toimii kannattavasti. Vastaavasti tutkimuksen ainoa kannattava yritys auttaa tappiollista tytäryhtiötään antamalla sille konserniavustusta. Työssä saavutettiin tavoite, eli saatiin selville yritysten taloudellinen tila ja niiden kannattavuus. Tilinpäätöstietojen tunnuslukujen laskeminen ei kuitenkaan kerro, miksi luvut ovat sellaisia kuin ovat. Tutkimusta olisi voinut syventää ja laajentaa haastatteluilla. Tämä olisi kuitenkin vaatinut, että jokaisesta yrityksestä olisi saatu yritysjohto kertomaan rehellisesti yrityksen toiminnasta. Tutkimus olisi voitu tehdä myös vain yhdestä yrityksestä ilman vertailua toisiin yrityksiin. Tällöin olisi voitu saada syvempi analyysi yrityksen tilasta, mutta edelleen tutkimuksen onnistuminen olisi myös vaatinut yritykseltä sisäistä tietoa sen toiminnasta. Työhön olisi haluttu enemmän tietoa yrityksistä sekä maapalvelusta ylipäänsä, mutta lähdetietoja oli todella niukasti saatavilla.

Tutkittava materiaali oli neljältä vuodelta, mikä on tarpeeksi pitkä aika näyttämään yrityksen taloudellisen tilan ja trendin. Alalla vaihtelut voivat kuitenkin olla nopeita ja suuria. Jatkotutkimuksen kysymyksiä voisivat olla, miten yritysten taloudelliset tilat muuttuvat vuosien kuluessa. Jatkuuko X:n tasainen tulostahti? Saako Y toimintansa kannattavaksi vai päättääkö se vetäytyä toiminnasta me-

netettyjen asiakkaiden myötä? Saako Z toimintansa kannattavaksi, kun sillä on sopimukset suurimpien Suomessa toimivien lentoyhtiöiden kanssa?

Yritykset eivät voi itse vaikuttaa siihen, saadaanko Suomeen lisää lentoyhtiöitä ja lentoreittejä. Niiden on kuitenkin pystyttävä sopeutumaan nopeasti muuttuneeseen tilanteeseen. Monivuotiset sopimukset isojen lentoyhtiöiden kanssa voivat olla pohja menestykselle, mutta sopimusten on myös oltava hinnoiteltu oikein, jotta toiminta olisi kannattavaa. Lentomatkailu kasvaa vuosi vuodelta ja samalla kilpailu lentoyhtiöiden välillä kiristyy. Niiden on pidettävä lentolippujen hinnat kilpailukykyisellä matalalla tasolla kuitenkin tinkimättä palveluista ja turvallisuudesta. Maahuolintayhtiö voi tuoda merkittävän osan tähän kustannustehokkuuteen, mutta samalla sen on myös itse löydettävä keinot toimia kustannustehokkaasti, joustavasti ja turvallisesti.

Kaavat

- Kaava 1. Liiketulosprosentti, s. 25
- Kaava 2. Nettotulosprosentti, s. 26
- Kaava 3. Kokonaistulosprosentti, s. 26
- Kaava 4. Käyttökateprosentti, s. 27
- Kaava 5. Oman pääoman tuottoprosentti, s. 27
- Kaava 6. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti, s. 28
- Kaava 7. Omavaraisuusaste, s. 29
- Kaava 8. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti, s. 29
- Kaava 9. Quick ratio, s. 31
- Kaava 10. Rahoitustulosprosentti, s. 31

Kuviot

- Kuvio 1. Liikenneilmailun laskeutumisesta Finavian lentoasemilla, s. 7
- Kuvio 2. Matkustajaliikenne 2013, s. 7
- Kuvio 3. Taseen rakenne, s. 16
- Kuvio 4. Yritys-, tilinpäätös- ja tunnuslukuanalyysi, s. 21
- Kuvio 5. Yritysten liiketulosprosentit, s. 32
- Kuvio 6. Yritysten nettotulosprosentit, s. 34
- Kuvio 7. Yritysten kokonaistulosprosentit, s. 35
- Kuvio 8. Yritysten käyttökateprosentit, s. 37
- Kuvio 9. Yritysten omavaraisuusasteet, s. 40
- Kuvio 10. Yritysten suhteelliset velkaantuneisuusprosentit, s. 41
- Kuvio 11. Yritysten quick ratio luvut, s. 42
- Kuvio 12. Yritysten rahoitustulosprosentit, s. 43

Taulukot

- Taulukko 1. Liiketulosprosentin ohjearvot, s. 25
- Taulukko 2. Sijoitetun pääoman viitteelliset ohjearvot, s. 28
- Taulukko 3. Omavaraisuusasteen ohjearvot, s. 30
- Taulukko 4. Quick ration ohjearvot, s. 31
- Taulukko 5. Yritysten oman pääoman tuottoprosentit, s. 38
- Taulukko 6. Yritysten sijoitetun pääoman tuottoprosentit, s. 39
- Taulukko 7. X:n kannattavuuden tunnusluvut, s. 45
- Taulukko 8. X:n vakavaraisuus, s. 46
- Taulukko 9. X:n maksuvalmius, s. 47
- Taulukko 10. Y:n kannattavuuden tunnusluvut, s. 46
- Taulukko 11. Y:n vakavaraisuus, s. 46
- Taulukko 12. Y:n maksuvalmius, s. 47
- Taulukko 13. Z:n kannattavuus, s. 47
- Taulukko 14. Z:n omavaraisuus, s. 48
- Taulukko 15. Z:n maksuvalmius, s. 48

Lähteet

Balance Consulting 2015. www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut . Luettu 23.9.2015.

Blummé, N., Kaarenoja, A. & Suontausta, S. 2007. Maksukyky ja osakeyhtiön varojen jakaminen. Helsinki: KHT-Media Oy.

Eskelinen, H. & Karsikas, S. 2014. Tutkimusmetodiikan perusteet. Vantaa: Hansaprint Oy.

Finavia 2015. <http://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tilastot>. Luettu 22.9.2015.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Ikäheimo, S., Laitinen E.K., Laitinen T. & Puttonen V. 2011. Laskentatoimi ja rahoitus. Vaasa: Multiprint.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Viro: Print Best.

KPA 1997/1339

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Luettu 8.9.2015.

KPL 1997/1336

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Luettu 8.9.2015.

Kotro, M. 2007. Yrityksen kannattavuus ja rahoitus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1986/825.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860825/> . Luettu 21.9.2015

Lentoposti 2015. Kotimainen ilmailun uutisportaali. www.lentoposti.fi . Luettu 16.8.2015.

Leppiniemi, J. 2014. Tilinpäätäjän käsikirja. Viro: Print Best.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Juva: WSOY.

Pellinen, J. 2006. Kustannuslaskenta ja kannattavuusajattelu. Helsinki: Talentum Media Oy.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Helsinki: Yrityskirjat.

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Hakapaino Oy.

LIKEVAIHTO

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+)/vähennys (-)

Valmistus omaan käyttöön (+)

Liiketoiminnan muut tuotot

Materiaalit ja palvelut

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Ostot tilikauden aikana

Varastojen lisäys (-)/vähennys (+)

Ulkopuoliset palvelut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä

Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

Liiketoiminnan muut kulut

LIKEVOITTO (-TAPPIO)

Rahoitustuotot ja -kulut

Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä

Tuotot osuuksista omistusyhteisyriksissä

Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista

Saman konsernin yrityksiltä

Muilta

Muut korko- ja rahoitustuotot

Saman konsernin yrityksiltä

Muilta

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista

Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista

Korkokulut ja muut rahoituskulut

Saman konsernin yrityksiltä

Muille

VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ

Satunnaiset erät

Satunnaiset tuotot

Satunnaiset kulut

VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

Tilinpäätössiirrot

Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)

Vapaaehtoisten varausten lisäys (-)/vähennys (+)

Tuloverot

Tilikauden verot

Laskennalliset verot

Muut välittömät verot

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

LIKEVAIHTO

Liiketoiminnan muut tuotot

LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

- Aine- ja tarvikekäyttö
- Ulkopuoliset palvelut
- Henkilöstökulut
- Laskennallinen palkkorjaus
- Liiketoiminnan muut kulut
- Valmisteveraston lisäys/vähennys

KÄYTTÖKATE

- Suunnitelman mukaiset poistot
- Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
- Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

LIKETULOS

- Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista
- Muut korko- ja rahoitustuotot
- Korkokulut ja muut rahoituskulut
- Kurssierot
- Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset
- Välittömät verot

NETTOTULOS

- Satunnaiset tuotot
- Satunnaiset kulut

KOKONAISTULOT

- Poistoeron lisäys/vähennys
- Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys
- Laskennallinen palkkorjaus
- Käyvän arvon muutokset
- Muut tuloksen oikaisut

TILIKAUDEN TULOS

Vastaavaa

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot
Aineettomat oikeudet
Liikearvo
Muut pitkävaikutteiset menot
Ennakkomaksut

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet
Omistetut
Vuokraoikeudet
Rakennukset ja rakennelmat
Omistetut
Vuokraoikeudet
Koneet ja kalusto
Muut aineelliset hyödykkeet
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä
Saamiset saman konsernin yrityksiltä
Osuudet omistusyhteisyrityksissä
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä
Muut osakkeet ja osuudet
Muut saamiset

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet
Keskeneräiset tuotteet
Valmiit tuotteet / Tavarat
Muut vaihto-omaisuus
Ennakkomaksut

Saamiset

Pitkäaikaiset

Myyntisaamiset
Saamiset saman konsernin yrityksiltä
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä
Lainasaamiset
Laskennalliset verosaamiset
Muut saamiset
Siirtosaamiset

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset
Saamiset saman konsernin yrityksiltä
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä
Lainasaamiset
Laskennalliset verosaamiset
Muut saamiset
Siirtosaamiset

Rahoitusarvopaperit

Osuudet saman konsernin yrityksissä
Muut osakkeet ja osuudet
Muut arvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

Vastaavaa yhteensä

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA

Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma

Ylikurssirahasto

Arvonkorotusrahasto

Käyvän arvon rahasto

Vararahasto

Muut rahastot

Yhtiöjärjestyksen / Sääntöjen

mukaiset rahastot

Muut rahastot

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN

KERTYMÄ

Poistoero

Vapaaehtoiset varaukset

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset

Verovaraukset

Muut pakolliset varaukset

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Pääomalainat

Joukkovelkakirjalainat

Vaihtovelkakirjalainat

Lainat rahoituslaitoksilta

Eläkelainat

Saadut ennakot

Ostovelat

Rahoitusvekselit

Velat saman konsernin
yrityksille

Velat omistusyhteys-
yrityksille

Laskennalliset verovelat

Muut velat

Siirtovelat

Lyhytaikainen

Pääomalainat

Joukkovelkakirjalainat

Vaihtovelkakirjalainat

Lainat rahoituslaitoksilta

Eläkelainat

Saadut ennakot

Ostovelat

Rahoitusvekselit

Velat saman konsernin
yrityksille

Velat omistusyhteys-
yrityksille

Laskennalliset verovelat

Muut velat

Siirtovelat

Vastattavaa yhteensä

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kehittämismenot
Liikearvo
Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Koneet ja kalusto
Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet
Muut osakkeet ja osuudet
Sisäiset saamiset
Muut saamiset ja sijoitukset

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä

Leasingomaisuus

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Aineet ja tarvikkeet
Keskenkäynteiset tuotteet
Valmiit tuotteet
Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset
Sisäiset myyntisaamiset
Muut sisäiset saamiset
Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahat ja rahoitusarvopaperit

Vastaavaa yhteensä

OMA PÄÄOMA

Osake- tai muu peruspääoma
Ylikurssi-, vara- ja arvonkorotusrahasto
Käyvän arvon rahasto
Muut rahastot
Kertyneet voittovarot
Tilikauden tulos
Pääomalainat

Taseen oma pääoma yhteensä

Poistoero
Vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja varaukset yhteensä

Oman pääoman oikaisu

Oikaistu oma pääoma yhteensä

VIERAS PÄÄOMA

Pääomalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Saadut ennakot
Sisäiset velat
Muut pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Laskennallinen verovelka

Pakolliset varaukset

Leasingvastuut

Korolliset lyhytaikaiset velat
Saadut ennakot
Ostovelat
Sisäiset ostovelat
Muut sisäiset korolliset velat
Muut sisäiset korottomat velat
Muut korottomat lyhytaikaiset velat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

Oikaistu vieras pääoma yhteensä

Vastattavaa yhteensä